Țara este întâi a lui Dumnezeu și numai apoi a noastră

PERMANENȚE

ANUL XXVII- NR. 5
MAI 2024

CULTURAL - POLITIC - SOCIAL

16 PAGINI
10 LEI

FRĂȚIA DE CRUCE
100 de ani de la înființare

CEZARINA CONDURACHE

Frăția de Cruce, structura de tineret a Legiunii Arhanghelul Mihail a împlinit 100 de ani de la înființare, în data de 4 mai 2024. A cuprinde într-un articol istoria centenară a acestui imens corp legionar este evident imposibil, cu atât mai mult cu cât evoluția FDC a fost una spectaculoasă și dinamică. Așadar, pentru a marca această aniversare, voi încerca să creionez câteva repere pe care le consider absolut necesare generației actuale. Voi folosi această ocazie și pentru a șterge câteva clișee false care se suprapun voit sau eronat asupra FDC.

Despre Frățiile de Cruce s-a scris câte ceva, mai ales după 1990, în cărțile de memorii ale supraviețuitorilor temnițelor, în volumele generale sau specifice care tratează perioada interbelică, în mai noile cărți închinate sfinților din închisori. Cu toate astea, informațiile (atunci când nu reflectă corectitudinea politică a zilei în așa zisele cărți de istorie) sunt de multe ori personale, amintiri și atitudini ale unor frați de cruce din perioada târzie a FDC. Acest fapt, suprapus lipsei de informație și mentalității cititorului, crează uneori o imagine ușor (sau alteori masiv) eronată asupra fenomenului FDC. Astfel că mulți cititori ai literaturii de detenție au rămas cu impresia că frații de cruce erau doar niște copii care își iubeau neamul, elevi foarte buni la carte, buni creștini, unii chiar cu înălțime spirituală și cam atât.

Legătura cu Mișcarea Legionară le pare unora vagă, altora marginală și nerelevantă, alții încearcă cu tot dinadinsul să îi spele pe frații de cruce de orice urmă de legionarism pentru a-i arăta exclusiv în latura lor târzie, de mărturisitori și pătimitori ai temnițelor, punându-i în contrast voit cu „legionarii capabili de acte violente" – teza preferată a istoricilor și a tuturor detractorilor Legiunii. De asemenea, există mitul (în care credeau din păcate și unii frați de cruce recrutați după 1944), că frații de cruce nu aveau nicio legătură cu politica.

Ei bine, adevărul este cu totul altul. Frăția de Cruce este cel mai vechi și mai complex organism al Mișcării Legionare, parte integrantă a vieții, gândirii, doctrinei și organizării legionare. Mai mult. Cu acest gând tinerii elevi intrau în FDC, pentru acest ideal depuneau jurământul de frate de cruce, în acest duh creșteau, luptând să își ridice continuu nivelul moral, spiritual, cultural, patriotic, eroic: pentru a deveni legionari. Educația (de toate tipurile) nu a fost scopul FDC, ci mijlocul de realizare al scopului: apariția legionarului. Este adevărat că unii frați de cruce din generațiile târzii au rămas doar cu educația, situația politică a țării făcând imposibilă atingerea scopului lor final.

Cât privește politica, frații de cruce erau educați să nu facă politica partidelor politice de la acel moment, să se ferească de politicianismul ce sugruma ființa națională. Ei trebuiau să dea României viitoare un alt model de om, care să se ridice împotriva politicianismului și a politicii făcute până atunci de partidele clasice. Dar acest om nu creștea în afara sferei politice, temele de discuții stabilite de Căpitan pentru ședințele de cuib ale FDC demonstrează cu prisosință accentul pus pe formarea culturii, gândirii și acțiunii politice a acestor copii.

Așa cum poate unii dintre cititorii noștri știu, există un manual pentru organizarea și funcționarea FDC, numit „Îndreptarul Frățiilor de Cruce", redactat în 1936-1937 de Gheorghe Istrate (șeful pe țară al FDC), la solicitarea Căpitanului. Istrate a făcut o muncă fantastică, teoretizând și exemplificând realitatea vie a Frățiilor, care a mulțumit pe deplin intenția Căpitanului. Există totodată indicații clare despre FDC, scrise de mâna Căpitanului în „Cărticica șefului de cuib". Deci lucrurile sunt clare, sau se pot clarifica pentru cei ce caută adevărul. De aceea, pentru aceștia, vom începe de numărul viitor un serial în care vom publica fragmente din „Îndreptarul Frățiilor de Cruce".

Întemeierea Frățiilor de Cruce

Planurile de organizare a tineretului școlar au fost făcute de „Văcăreșteni", adică tinerii reținuți în urma „complotului studențesc de la 1923", în timpul detenției lor la închisoarea care le-a dat numele, Văcărești. Este vorba despre Corneliu Zelea Codreanu, Ionel Moța, Radu Mironovici, Corneliu Georgescu, Ilie Gârneață și Tudosie Popescu. Cronologic, aceasta înseamnă perioada octombrie 1923-martie 1924. La momentul arestării cu toți se aflau deja de 3 ani în centrul luptei studențești. În acei primi ani de lupte intense au înțeles care erau primejdiile și provocările cu care se confrunta studențimea: numerus clausus – pericolul evreiesc, influența masivă a comunismului, încercarea de anihilare a sentimentului românesc, moral, religios, eroic și național, politicianismul etc.

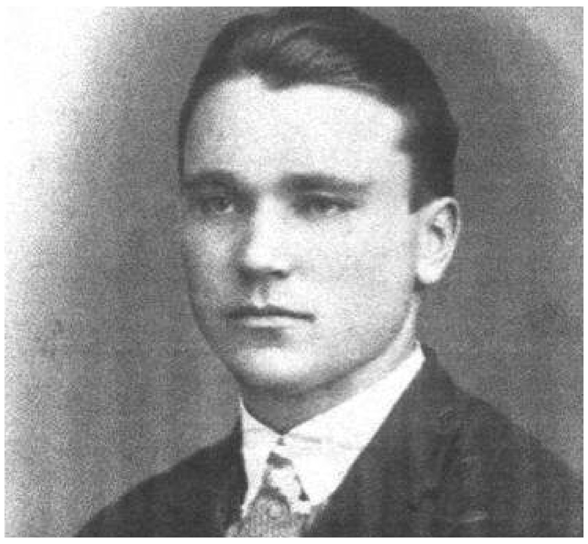
Planul lor inițial, încheierea luptei și grevei studențești prin trimiterea la cursuri a studenților și zguduirea istoriei prin pedepsirea de către ei, liderii studenților, a trădătorilor neamului românesc, eșuase înainte de a încerca punerea lui în practică. Căzuseră, prin trădare, tocmai ei care se legaseră să se sacrifice, pedepsind trădarea. În aceste condiții, „Văcăreștenii" croiesc un nou plan: continuarea luptei în cazul în care vor fi eliberați. Dar lupta nu se putea duce fără un număr de soldați care să creadă, să asculte, să înțeleagă și să îndeplinească ordinele.

Căpitanul a înțeles atunci că trebuie să își construiască o oaste, că singura soluție pentru continuarea și izbânda acestei lupte era pregătirea viitorilor studenți, astfel încât să fie capabili de a rezista tentațiilor și căderilor. Dar cum? Prin organizarea tinerilor încă din timpul gimnaziului și al liceului. În „Pentru Legionari", Căpitanul avea să noteze ulterior aceste prime gânduri și motivații de organizare:

Și am hotărât ca în caz de vom fi achitați, să ne mutăm la Iași cu toții. Acolo să ne facem centrul nostru de acțiune. De acolo să începem, după planurile care erau gata, organizarea întregului tineret al țării cu elevii și elevele cursului superior de liceu și chiar cu cei din cursul inferior, cu școlile normale, cu școlile de meserii, cu seminarele, cu școlile comerciale și cu flăcăii de la țară. În sfârșit, urma reorganizarea centrelor studențești. Toți aceștia trebuiau să crească în spiritul credinței care ne însuflețea pe noi, pentru ca până la majorat, să apară pe câmpul politic, unde se va decide soarta luptei noastre, serii după serii, ca niște valuri de asalt care vin din urmă și nu se mai sfârșesc.

continuare în pag. 2

FRĂȚIA DE CRUCE
100 DE ANI DE LA ÎNFIINȚARE

Gheorghe Istrate

Politicianismul infectează viața noastră națională. Organizarea acestui tineret, în afară de necesitatea autoeducării, mai este necesară și spre a-l feri și izola de politicianism și de infecția lui. Coborârea infecției spre tineretul român înseamnă nimicirea noastră și victoria deplină a lui Israel.

Mai mult! Această organizare a tineretului va rezolva însăși problema politicianismului care, nemaiprimind elemente tinere, va fi condamnat la moarte prin inaniție, prin lipsă de alimentare. Lozinca întregii generații trebuie să fie: nici un tânăr nu va mai intra pe poarta vreunui partid politic. Acela ce se va duce, este un trădător al generației sale și al neamului. Pentru că el, prin prezența lui, prin numele lui, prin banul lui, prin munca lui contribuie la înălțarea puterii politicianiste. Trădător este acel tânăr, după cum trădător este acela care pleacă de pe frontul fraților săi și trece pe poziția inamicului. Deși poate nu va trage cu propria sa armă, dar chiar dacă va aduce numai apă pentru a răcori pe cei ce trag,, el este părtaș la uciderea acelora care cad din rândurile camarazilor săi și deci trădător al cauzei.

Teoria care ne îndeamnă să intrăm toți în partide, pentru a le face mai bune, dacă zicem că sunt rele, e falsă și perfidă. După cum, de la începutul lumii, curge, zi și noapte, necontenit, prin mii de râuri, prin fluvii numai apă dulce în Marea Neagră și nu reușește să-i îndulcească apa, ci din contră se face sărată și cea dulce, tot așa și noi în cloaca partidelor politice, nu numai că nu le vom îndrepta, dar ne vom strica și pe noi.

Iași, prima Frăție de Cruce

Finalul lunii martie 1924 aduce achitarea celor arestați în procesul complotului studențesc. Moța rămâne însă în arest, deși achitat alături de camarazii lui, este arestat și urmează a fi judecat pentru împușcarea lui Vernichescu (în preziua procesului, Moța a tras în Vernichescu pentru a pedepsi trădarea). Codreanu și ceilalți, odată puși în libertate, încep aplicarea planului de organizare a tineretului.

Astfel ia ființă prima Frăție de Cruce, în data de 4 mai 1924, la Iași, sub conducerea Căpitanului. Din ea făceau parte în jur de 60 de elevi și studenți. La 6 mai 1924 Căpitanul decide înființarea primei tabere de muncă voluntară, ceva nemaivăzut și nemaiauzit în țara noastră, o inițiativa genială care va cuprinde toată țara în urmatorii ani. La 8 mai 1924 FDC Iași începe munca în tabăra de la Ungheni, în care elevii și studenții încep să frământe cărămizi pentru ridicarea viitorului lor sediu, în paralel aceiași tineri vor lucra la a doua tabără de muncă, grădina de zarzavat din Iași.

În vara anului 1924 FDC Iași înființează frății în Vaslui, Neamț, Bacău, Botoșani, Bârlad. La finele lui 1924 se înființează FDC „Unirea" la Focșani, prima frăție care are un nume, de aici încolo toate frățiile vor purta câte un nume. Numărul frățiilor și al orașelor cucerite de Căpitan va continua să crească de la an la an.

În 27 septembrie 1924 are loc judecarea procesului Vernichescu și Moța este achitat cu unanimitate de voturi. Imediat după eliberare, Codreanu îi predă conducerea Frățiilor de Cruce. Moța va rămâne în această poziție timp de 10 ani. În 1934 locul său a fost luat de Gheorghe Istrate.

Câteva informații pentru înțelegerea Frățiilor de Cruce

- până a deveni frate de cruce aspirantul trebuia să treacă prin faza de inițiere și stagiul în mănunchiul de prieteni
- stagiul minim în mănunchiul de prieteni era de 3 luni
- legământul fraților de cruce se lua într-un cadru solemn
- frăția cuprindea tinerii cu vârste între 14 și 20 ani
- pentru tinerii între 10 și 14 ani exista structura Frățiorilor de Cruce
- frățiile se înființau exclusiv în mediul urban
- fiecare FDC avea un nume
- membrii FDC erau numai băieți (în primii ani, până la apariția Cetățuilor, erau și fete)
- membrii frăției erau organizați în cuiburi
- cuiburile țineau ședințe săptămânale
- ședințele cuiburilor FDC se făceau după structura și ceremonialul ședinței de cuib legionare
- fiecare frate de cruce contribuia lunar cu 1/40 din banii săi
- fiecare frăție avea ca minim patrimoniu material: actele (cartea frăției, dosarele etc), casieria, biblioteca, drapelul
- numărul maxim de membrii într-o frăție era 30
- fiecare frăție avea un șef cu mandat de 1 an
- frățiile din același județ formau un Grup FDC
- șeful pe țară al FDC era numit direct de Căpitan
- scopul final al FDC era pregătirea tineretului pentru primirea duhului legionar.

Câteva caracteristici și o periodizare a FDC

Așa cum știm, FDC a fost înființată în 1924. A reușit să funcționeze ca structură activă a Mișcării Legionare până în 1948. Chiar și după acest an, unele frății au reușit să supraviețuiască, pe cont propriu, în mod aproape miraculos. Este cazul FDC „Petre Geacu" din Mehedinți ai cărei membri au fost arestați în 1958!

Scurtă prezentare a principalelor etape din istoria FDC:

1. FDC 1924-1927

Sunt anii de început ai FDC, perioada dinaintea înființării Legiunii Arhanghelul Mihail. În acești ani se formează prima generație de legionari care se vor încadra în Legiune din prima zi. Cu acești frați de cruce se înființează primele tabere de muncă, se câștigă primele mari bătălii care au adus simpatia și susținerea opiniei publice (propaganda excelentă făcută în timpul procesului Manciu), se începe construcția Căminului Legionar Râpa Galbenă din Iași.

2. FDC 1927-1934

Frățiile devin o structură subordonată Legiunii. Sunt momente de declin, urmate de avânturi impresionante. Frați de cruce din prima generație vor fi pe lista primelor grade legionare acordate (Neculai Totu, Traian Cotigă, Mihai Stelescu). FDC se implică activ în campaniile electorale pentru alegerile la care participă Legiunea (sub diverse nume „Gruparea Corneliu Zelea Codreanu", „Garda de Fier"). Primul marș legionar prin țară făcut sub conducerea Căpitanului, Marșul din Bucovina 1929, este făcut cu membrii FDC Iași, Galați și Focșani. Frați de cruce din toată țara vin să lucreze la București, la Casa Verde. În această perioadă FDC dă prima jertfă, primul martir al Mișcării Legionare: Virgil Teodorescu, asasinat mișelește de autorități la 22 noiembrie 1933, făcea parte din FDC „Dunărea" Galați. Și tot această perioadă îl dovedește pe Mihai Stelescu – frate de cruce, ajuns ulterior comandant legionar – ca trădător al Căpitanului și al Mișcării.

3. FDC 1934 – 1938

Este perioada de instuționalizare a FDC sub supravegherea directă a Căpitanului. În 1934 acesta îl numește pe Gheorghe Istrate în fruntea FDC. Sub conducerea lui această structură devine un corp extrem de puternic, mare și disciplinat al Mișcării. Încadrările în FDC se fac după toată rigoarea și complexitatea manualului său de funcționare. În 1935 apare prima formă a lucrării teoretice despre FDC, „Îndreptarul Frățiilor de Cruce", forma definitivă și completă va fi redactată în 1937. Primele FDC aniversează 10 ani de la înființare. Au loc primele școli de cadre pentru șefii FDC. Primul lagăr comun al tuturor FDC din țară: tabăra Carmen Sylva 1936. Mihai Stelescu este pedepsit de echipa condusă de foștii săi camarazi din FDC „Dunărea" Galați. Ionel Moța, primul șef național al FDC, cade apărând Crucea pe tărâm spaniol. Începe Prigoana cea Mare, nici frații de cruce nu vor fi cruțați.

4. FDC 1938-1940

Odată cu începerea prigoanei, FDC intră în clandestinitate, dar continuă să activeze după posibilități. Numeroși membri FDC sunt arestați pentru diverse acțiuni: elevul Petre Geacu de la Severin, pentru răspândire de manifeste legionare; elevii Alexandru Rahmistriuc, Leonid Lututovici, Agenor Danciu, Mihai Stănescu, pentru încercarea de pedepsire a președintelui tribunalului militar Cernăuți etc. În asasinatele din 21/22 septembrie 1939, FDC își dă cu prisosință jertfa: șeful FDC Gheorghe Istrate, Neculai Totu, Iordache Nicoară, Traian Cotigă, Florea Găman și alți zeci de foști și prezenți

Tabăra de muncă de la Ungheni, 1924

continuare în pag. 3

FRĂȚIA DE CRUCE 100 DE ANI DE LA ÎNFIINȚARE

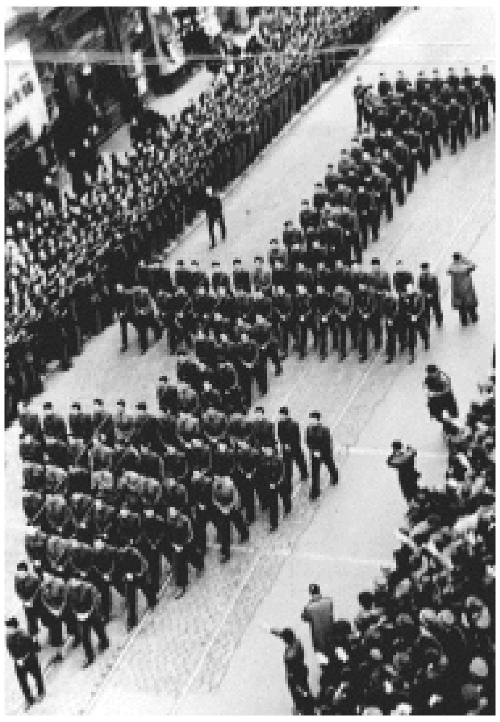
frați de cruce cad secerați de gloanțele nebuniei regale. Alte sute de frați de cruce îndură detenția în lagăre sau închisori. După arestarea și asasinarea lui Gheorghiță Istrate, conducerea națională FDC este preluată succesiv de mai mulți legionari numiți de Comandamentul Legionar de Prigoană, ultimul șef fiind Dumitru Tărăoiu.

F.D.C. Unirea Focșani, 1924

5. FDC 1940-1941

În timpul revoluției legionare de la 3 septembrie 1940 participă și numeroase elemente FDC. În timpul guvernării legionare FDC devine unica formă de organizare a tineretului din România. Șefia FDC este predată de Horia Sima lui Ilie Smultea. Preia întreg patrimoniul fostei organizații carliste „Straja Țării". În toate liceele din țară se crează câte o unitate FDC. Aproape toți elevii de liceu fac parte din FDC. Un exemplu: la liceul Câmpulung Moldovesc, în clasa lui Erast Călinescu, doar doi elevi nu erau frați de cruce: el (având un 4 la matematică, nu a fost acceptat până la corectarea notei) și un coleg care era evreu. FDC participă la toate acțiunile Statului Național Legionar: defilări, manifestații, comemorări, deshumări, activitate socială, recuperearea memoriei camarazilor FDC căzuți etc. Acele troițe vii formate din legionari, mărșăluind la reînhumarea Căpitanului, pe care le vedem în fotografiile din 1940, erau alcătuite exclusiv din membri FDC. Apare revista „Frăția de Cruce". Deși guvernarea a durat numai 4 luni, deși mulți acuză o deschidere „prea largă" a porților Legiunii și ale FDC pentru oameni care ar fi fost neverificați și neconformi, istoria va arăta că în această perioadă s-au recrutat elemente fantastice care au asigurat în viitor continuarea existenței Legiunii în țară.

6. FDC 1941-1944

Lovitura dată de generalul Antonescu aduce o nouă prigoană. Mișcarea intră iar în clandestinitate. Sute de frați de cruce sunt arestați imediat pentru participare la „rebeliune". Condamnările sunt uriașe și îi conduc în temnițele Aiud, Alba Iulia, Caransebeș, Jilava, Pitești, Sibiu etc. Chiar și așa, FDC continuă să activeze cu elementele rămase în libertate. Frații de cruce sunt pândiți, arestați, întemnițați pe toată durata regimului Antonescu. Conducerea națională a FDC rămâne vacantă după plecarea lui Smultea în exil, va fi asigurată din toamna lui 1941 de Aurel Cârdu (fratele martirului Valeriu Cârdu). În temnițe, elementele recrutate în timpul guvernării dau exemplul maxim de conduită legionară, acești frați de cruce vor deveni ulterior sfinți ai închisorilor, martiri, pătimitori, mărturisitori (Gafencu, Ianolide, Maxim, Uță, Răducă, Oniga etc). Viața FDC continuă și în interiorul temniței. Unii frați de cruce care reușesc să fugă în exil (Smultea, Oprișan etc), vor fi internați în lagărele germane.

7. FDC 1944-1948

După instaurarea comunismului, frații de cruce arestați de Antonescu rămân întemnițați, fiind preluați ca atare de noul regim. Afară, FDC continuă să funcționeze în condiții foarte grele. Evident că recrutările, pregătirea, organizarea și activitatea fraților de cruce nu se mai putea face conform „Manualului". Aceștia asigură serviciul de curierat pentru comandamentul legionar, ajută familiile camarazilor din închisori, participă la lupta anticomunistă din munți. În exil, legionarii eliberați din lagăr când Germania se afla în pragul prăbușirii, formează Guvernul și Armata Națională de la Viena. Frații de cruce fac antrenament pentru front sau pentru a fi parașutați în țară. Conducerea FDC din țară a fost asigurată până în 1945 de Alexandru Popșor, din 1946 este preluată de Constantin Oprișan, reîntors din exil, care reorganizează întreaga structură. Arestările din 14/15 mai 1948 aduc în temnițe un număr uriaș de frați de cruce, în frunte cu Oprișan. Aceștia vor întări rândurile sfinților, martirilor și pătimitorilor. Între 1948 și 1950 penitenciarul Târgșor a funcționat exclusiv ca închisoare pentru deținuții minori, majoritar membri ai Frățiilor de Cruce.

8. FDC după FDC

În 1948 existența FDC ca organism activ al Mișcării Legionare încetează. Dar nu dispare. În urma FDC rămâne o activitate fantastică și o lupta eroică, mii de martiri și pagini scrise cu sânge și sfințenie în istoria neamului. În exil această structură a Mișcării nu a funcționat, întrucât era lipsită de materie primă, tineret de vârsta potrivită. În țară, după 1990, iarăși nu a funcționat din cauza interdicțiilor legale și din cauza ezitărilor (deloc neîntemeiate) ale conducerii legionare de a implica într-o luptă plină de riscuri și interdicții această categorie de vârstă.

Cei mai mulți dintre noi i-am cunoscut pe frații de cruce în amurgul vieții lor și dăm slavă Domnului pentru asta. Ei, cei mai tineri de atunci, nu mai sunt azi fizic printre noi, decât cu foarte rare excepții. Ne rămâne exemplul lor, ne hrănim cu poveștile și amintirile lor, ne împărtășim din cărțile și fotografiile lor, le cinstim memoria și martiriul. Și le străjuim veșnicia în fiecare an în fața Monumentului Fraților de Cruce de la Târgșor, în cadrul comemorării anuale din luna august... dar și la Aiud, și la Târgu Ocna, și la Galda, și în atâtea alte locuri în care FDC a dat jertfă, martiriu și sfințenie. La Râmnicu Sărat, anual, ne strângem în jurul Crucii ridicate pentru Gheorghe Istrate și caramazii asasinați împreună cu el.

Înălțând gândul către miile de frați de cruce din Legiunea Cerească, strigăm: PREZENT!

Mulțumind lui Dumnezeu pentru nesfârșitele binefaceri arătate neamului românesc prin Frăția de Cruce, îți urăm: Frăție de Cruce, la mulți și binecuvântați ani în istoria neamului tău!

CEZARINA CONDURACHE

Statutul fundamental a Frățiilor de Cruce

A fost scris de Corneliu Zelea Codreanu, la Văcărești, pe două foi de hârtie. Este certificatul de naștere al FDC. Peste ani a fost publicat în „Îndreptarul Frățiilor de Cruce", îl reproducem și noi:

F.D.C.

O organizație a tinerimii române din întreaga țară, având ca scop suprem de a crea buni ostași României de mâine; o cere vremea de astăzi, o cer mai ales „luptele ce vor să vie", la care tinerimea va fi chemată, trebuind să aibă o minte ageră, un suflet mare și un pumn oțelit. O cere necesitatea apărării sufletului copiilor românismului, împotriva atacurilor sistematice ale dușmanilor.

„Frăția de Cruce" înseamnează frăția până la moarte în jurul crucii, a celor care simt în sufletele lor scânteia sfântă a iubirii pentru țărâna românească.

„Frăția de Cruce" este un corp de elită al tinerimei...

Organizarea Frăției de Cruce se execută în două perioade, fiecare de trei luni (durata poate varia).

<u>Activitatea perioadei I</u>

A. Pregătirea morală

a. alegerea membrilor în primele zile;

b. citirea individuală a cărților: „Haiducul", „Pandurul", „Cei trei muschetari";

c. ședințe comune, cel puțin săptămânale, la locuința unuia dintre membri sau afară din oraș;

d. aceste ședințe vor fi ședințe de prietenie și de înfrățire, cu excluderea „răcelii" societăților artificiale și fără de suflet românesc în ele;

e. următoarele cântece vor trebui învățate și cântate în fiecare ședință: „Noi vrem pământ", „La noi", „Să sune iarăși goarna", „Imnul studențesc creștin", „Ca un glob de aur", „O, vis al vieții studențești", „De ce m-ați dus de lângă voi", „Pe o stâncă neagră";

f. în aceste ședințe să nu lipsească din jocuri, discuții, cântece, elementul moral;

Pe calea pervertirii sufletelor nu vom putea mântui țara care cere ajutorul nostru.

continuare în pag. 4

FRĂȚIA DE CRUCE
100 DE ANI DE LA ÎNFIINȚARE

B. Pregătirea materială

Un costum național, una flanea de lână, una pereche bocanci, una raniță cu două curele.

C. Activitatea extra-grup

Combaterea în liceu, printre ceilalți camarazi, a scrierilor pornografice, imorale.

Activitatea perioadei II

A. Activitatea comună

O excursie comună în munți. Cu această ocazie se va face școala curajului, sacrificiului, dibăciei, credinței în Dumnezeu, iubirei de țară și a tuturor virtuților ostășești.

Întorși din această excursie, Frățiile se vor transforma, luând un caracter ostășesc.

B. Activitatea grupului

Marșuri săptămânale în afară din oraș, sporturi, învățarea mânuirii armelor: sabie, floretă, box; șezători, coruri, citire.

Deviza: În fiecare sărbătoare în câte un sat.

Principii directoare pentru activitatea ambelor perioade

A. o viață sufletească virtuoasă

B. o viață fizică higenică

C. o viață intelectuală sănătoasă

Urmează câteva directive de higenă, apoi, ca încheiere:

I. Fii mândru pentru că ești român.

II. Fii bun camarad, pentru că așa îi stă bine unui „frate de cruce”.

III. Fii sincer, cu sufletul deschis, pentru că așa cere Dumnezeu.

IV. Fii ostaș hotărât și curajos în toate împrejurările, pentru că așa îți cere România ta.

Frăția de Cruce în „Cărticica șefului de cuib”:

PUNCTUL 12. Ce se mai poate discuta în cuiburi.

Cuiburile studențești și Frățiile de Cruce.

1. Deosebirea între politica partidelor și politica Legiunii.
2. Deosebirea de organizare între sistemul partidelor politice și sistemul Legiunii.
3. Afinitatea între fascism și Mișcarea Legionară.
4. Puncte comune între hitlerism și Mișcarea Legionară.
5. Formează jidanii un pericol fără leac?
6. Foloasele spiritului de disciplină.
7. De ce Mișcarea Legionară poate salva țara și de ce celelalte mișcări politice nu o pot salva?
8. De ce cuzismul nu poate învinge?
9. Țăranul în statul legionar.
10. Muncitorul în statul legionar.
11. Cine este Benito Mussolini?
12. Cine este Adolf Hitler?
13. Cine a fost Lenin?
14. Educația fizică, factor principal în educația legionară.
15. Fascismul înainte și după 1922.
16. Ce este Balilla? Organizarea ei.
17. Cântecul legionar.
18. Franța naționalistă și Franța socialistă.
19. Cum se pot combate tendințele Ungariei asupra Transilvaniei?
20. Cum se poate anihila încercarea de influență a Rusiei asupra Basarabiei?
21. Cum se pot întări frontierele dinspre Bulgaria?
22. Cum se poate salva Maramureșul?
23. Poate exista o artă legionară?
24. Statul legionar și Românii de peste hotare.

PUNCTUL 16 BIS. Marșul legionar.

Duminica și în zilele de sărbătoare cuiburile de toate categoriile: Frății, Cetățui etc. trebuie să se obișnuiască a pleca în marș. Noi nu ne cunoaștem țara. Unii nu-și cunosc nici satul vecin.

În zilele de sărbătoare, pe ploaie sau pe vreme bună, iarna sau vara, să ieșim afară în mijlocul naturii. Pământul românesc să devină un furnicar în care să se întâlnească pe toate drumurile mii de cuiburi, alergând în toate direcțiile.

În timpul slujbei să se oprească la Biserica din cale. Să se oprească la camarazii din satele vecine.

Marșul este sănătos. Marșul repauzează și reface nervul și sufletul omenesc. Dar mai presus de toate, marșul este simbolul acțiunii, al explorării, al cuceririi legionare.

Marșul se face în ordine: pasul bărbătesc.

PUNCTUL 22. Câte feluri de cuiburi sunt în Legiune.

1) Cuiburi numite „Frății de Cruce”. Aici intră numai tineri de la 14 la 20 de ani din diferite școli. F.D.C. sunt numai la orașe.

Rolul acestor cuiburi este de a face educația tinerimii române și anume:

a) Educația Creștină: ei trebuie să recunoască, să iubească pe Dumnezeu și să se poarte după învățăturile Creștine.

Este foarte multă literatură imorală care ucide sufletul copilului. El trebuie să fie ferit de a sorbi această otravă.

b) Educația Națională: tânărul român trebuie să-și iubească Patria, Pământul și Regele. Fără patrie este ca un pui fără cuib.

El trebuie ferit de literatura comunistă care se ridică în contra lui Dumnezeu, în contra Familiei, în contra proprietății, în contra Armatei.

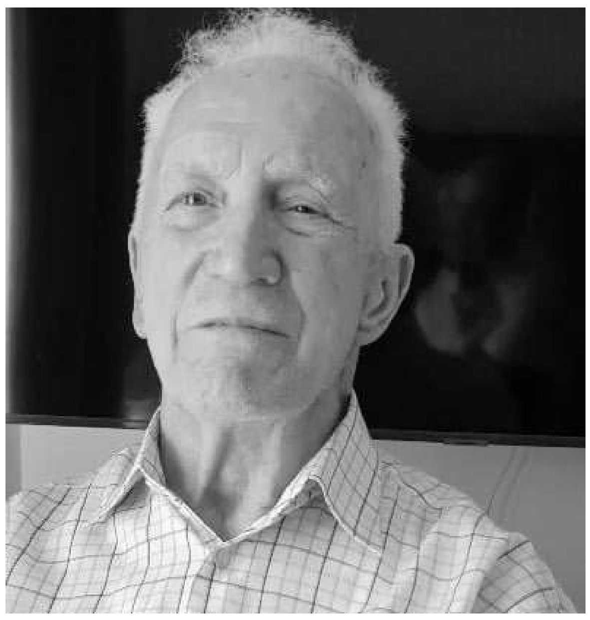
c) Educația Socială: în sufletul tineretului nostru trebuiesc cultivate și întreținute sentimentele creștine de dreptate și echitate socială și setea de muncă creatoare.

d) Educația Fizică: copilul trebuie să fie voinic și sănătos la trup, pentru că el va fi ostașul de mâine care va apăra acest pământ. (Legiunea Sportivă).

e) Educația Sanitară: el trebuie păzit de nenumăratele boli, în special de cele venerice care secătuiesc toată vlaga tineretului. Cu un cuvânt, trebuie să ne îngrijim de Românul zilei de mâine, care va purta pe umerii săi marea răspundere a existenței Patriei.

CORNELIU ZELEA CODREANU,
„Cărticica Șefului de Cuib”

Petru Codrea:
„Educația din Frăția de Cruce mi-a luminat toată viața”

Unul dintre ultimii membri, aflat încă în viață, ai „Frățiilor de Cruce”, școala de formare a caracterelor din cadrul Mișcării Legionare destinată elevilor de liceu, este domnul Petru Codrea din Sighetu Marmației, cunoscut ca membru al grupului Vișovan, ca deținut politic și membru de onoare al Fundației noastre „Profesor George Manu”, la ale cărei activități a participat constant în ultimele decenii.

Domnul Petru Codrea a depus legământul de „frate de cruce” la 25 martie 1948 la Sighetu Marmației în cadrul ședinței solemne de pe dealul Bagna conduse de Aurel Vișovan, alături de camarazii elevi Gheorghe Bulacu, Iuliu Vlad și Iosif Andreica (cu toții trecuți deja la cele veșnice). A fost arestat la 19 august 1948 și a trecut apoi prin temnițele și lagărele comuniste Sighet, Cluj, Jilava, Târgșor, Canalul Dunăre-Marea Neagră; urmărit și șicanat după punerea în libertate, eliminat din facultate de două ori, mereu suspectat că nu se încadrează în noua ordine comunistă.

Actualmente în vârstă de 93 ani, domnul Petru Codrea își amintește mereu cu bucurie perioada pregătirii din „Frăția de Cruce”, principiile și spiritul acesteia, fascinația modelelor de martiri legionari din prigoanele precedente care le erau prezentate, elanul tineresc, sinceritatea și solidaritatea pe care legionarii maramureșeni le-au trăit în libertate și în detenție și până la anii senectuții.

În mod cu totul special domnul Petru Codrea accentuează importanța valorilor morale creștine și naționale românești sădite în familie și școală dar aprofundate în mod deosebit în educația din „Frăția de Cruce”. Puse în practică în relația cu camarazii, dar și în comportamentul general din liceu și din societate, aceste principii au creat caractere solide care au rezistat tuturor prigoanelor dar și tentațiilor. *Practic, educația din „Frăția de Cruce” mi-a luminat toata viața!*, afirmă domnul Codrea.

Aprofundarea credinței și a valorilor creștine este un aspect esențial al profilului spiritual al tânărului frate de cruce. Rugăciunea, individuală și în comun, postul și ajunul, meditația, lecturile spirituale și mai ales participarea și trăirea Sfintei Liturghii fac din tinerii legionari niște creștini maturi, adevărați ostași ai lui Christos (unii dintre ei vor ajunge, în noaptea detenției, adevărate iradieri de sfințenie). Domnul Codrea mai face o apreciere sugestivă. *„Dacă Securitatea ar fi avut atunci specialiștii în psihologie pe care i-a avut mai târziu, ar fi putut să ne descopere mult mai repede. Era destul să ne observe cum ne comportăm în biserică în timpul Sfintei Liturghii - după disciplina, seriozitatea și evlavia cu care trăiam Liturghia își puteau da imediat seama care sunt frații de cruce…”*

Cred că această frumoasă caracterizare e și cel mai bun argument pentru fixarea perenă în istorie a acestei minunate primăveri a sufletului românesc!

Preot prof. MARIUS VIȘOVAN

Falimentul paradigmei “woke” - postscriptum

BOGDAN MUNTEANU

După scrierea textului apărut în numărul trecut al revistei noastre în care am expus ipoteza că această paradigmă „woke”, mai bine zis a unui „comunism 2.0”, își are zilele numărate (desigur, prăbușirea nu are loc de pe o zi pe alta, ci la scara anilor sau deceniilor) au apărut și alte elemente care au legătură cu acest subiect.

Să ne oprim mai întâi asupra concursului de muzică „Eurovision” desfășurat anul acesta la Malmö în Suedia. Care de mult nu mai e un concurs de muzică, ci o scenă unde mesajul acestei paradigme „woke” se transmite unui public de sute de milioane de oameni. Nu calitatea artistică e ceea ce contează acum, ci „mesajul ideologic”, fapt dovedit cu prisosință și în acest an când, după transsexuali, homosexuali, femei cu barbă, a câștigat un personaj cu identitate „nonbinară”, în perfectă consonanță cu agenda ideologiei LGBTQ care domină de ani buni acest festival care ar trebui de fapt să fie dedicat muzicii.

Dar care este legătura cu posibilul faliment, de vreme ce, după cum se vede, ideologia „woke” pare a se afla încă pe cai mari? Pentru asta ar trebui să ne uităm la niște detalii, inclusiv la atitudinile din jurul scenei, nu doar la prestațiile artistice. În primul rând, piesa care a câștigat anul acesta și-a datorat primul loc în exclusivitate punctelor primite din partea juriilor naționale, un avans care nu a mai putut fi recuperat de voturile publicului (punctajele respective având ponderi egale). Iar juriile au fost cu siguranță selectate – cum altfel – pe criterii ideologice, nu încape îndoială. Publicul a preferat însă alte melodii, fără tentă politică sau ideologică, ci pur și simplu care au avut o anumită calitate artistică, în orice caz peste cea a concurenței: e vorba de melodiile Croației și Israelului, pe care le putem aprecia ca fiind muzică „ok”, la locul ei, fără alte conotații. Trebuie spus însă că interpreta din Israel a fost supusă permanent unor hărțuiri din partea activiștilor „woke”, inclusiv din partea participanților la concurs adepți ai acestei ideologii[1], deși e vorba de o tânără talentată și foarte posibil apolitică, despre care nu știm că ar susține politica guvernului israelian și intervenția militară în Gaza, care este considerată a fi un veritabil genocid.

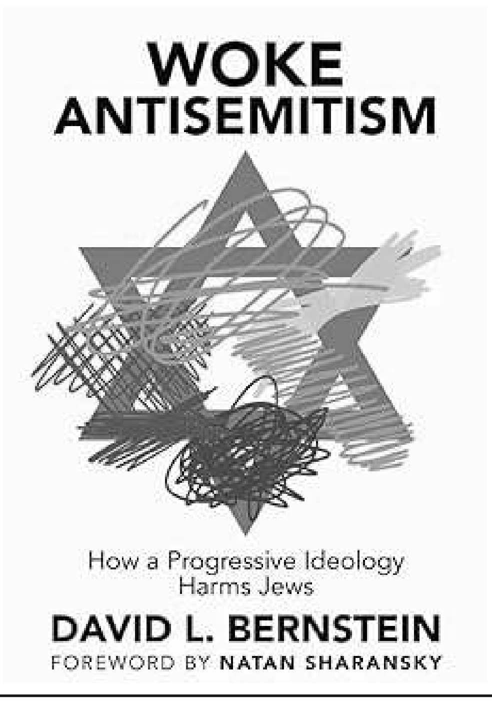
E drept, opoziția israeliană își manifestă declarativ preocuparea pentru acest aspect, solicitând măsuri menite să dezamorseze asemenea acuzații, după cum relatează „Libertatea”:

„Benny Gantz, principalul adversar politic al lui Benjamin Netanyahu, i-a dat trei săptămâni premierului israelian pentru a adopta un „plan de acțiune” pentru perioada postbelică în Fâșia Gaza, altfel va demisiona din cabinetul de război. Potrivit lui Gantz, unul dintre „obiectivele” planului trebuie să fie „instituirea unei administrații americano-europeano-arabo-palestiniene care va gestiona afacerile civile” în Fâșia Gaza și „va pune bazele unei alternative viitoare care să nu fie nici Hamas, nici (Mahmoud – n.r.) Abbas”, președintele Autorității Palestiniene, alungat din Fâșia Gaza în 2007 de Hamas. (…) Condițiile puse de Benny Gantz sunt afirmații repetate al căror sens este clar: sfârșitul războiului și înfrângerea Israelului”, a reacționat Netanyahu, citat într-un comunicat. Premierul israelian l-a acuzat totodată pe prinicipalul său adversar politic că este în căutarea unei „scuze pentru a răsturna guvernul” și dorește „înființarea unui stat palestinian”.”[2]

Așadar genocid sau nu? Dacă interpretăm corect aceste mesaje politice, reiese că politica dură a lui Netanyahu nu prevede nicio perspectivă post intervenției militare în Gaza, care în acest moment pare a fi o imensă acțiune de purificare etnică, însoțită de elemente genocidare. Iar dacă după încheierea ostilităților în Gaza nu vom avea parte de o reconstrucție politică și materială, atunci vom putea vorbi de un veritabil genocid. Aici reprezentanții paradigmei „woke”, în virtutea „corectitudinii politice” care le conferă – consideră ei- o anumită imunitate morală, au în principiu dreptate. Firește, depinde și care va fi linia care în final se va impune în Israel: cea dură, sau una mai moderată. Aceasta rămâne de văzut.

Faptul că „antisemitismul” leftist începe să deranjeze tot mai mult devine evident și din decizia recentă a Curții Penale Internaționale de la Haga, care a fost deja etichetată drept „antisemită” de către membri ai guvernului israelian. Aceasta pentru că ea a îndrăznit să emintă un mandat de arestare pe numele premierului israelian Netanyahu și al ministrului apărării Gallant, alături de liderul Hamas, sub acuzația de crime de război. În cazul liderilor israelieni acestea ar fi „cauzarea exterminării, cauzarea înfometării ca metodă de război, inclusiv refuzul furnizării de ajutoare umanitare și vizarea deliberată a civililor în conflict”.

În fața unei asemenea situații aproape neverosimile, opoziția israeliană, inclusiv Benny Gantz despre care a fost vorba mai sus, s-a solidarizat pe deplin cu guvernul, înfierând fără rezerve decizia Curții, care în mod simbolic îi pune pe același nivel pe liderii israelieni cu cei ai Hamas.[3]

Pe de altă parte, sunt deja destule voci din tabăra „conservatoare” europeană sau americană care au acuzat această paradigmă „woke” în mod fățiș de antisemitism și de susținere a terorismului Hamas. Au făcut-o atât înainte, dar cu atât mai mult după „cireașa de pe tort” care o constituie decizia Curții de la Haga. O etichetă care, după cum știm cu toții, are implicații serioase, constituind practic un certificat de descalificare morală.

În acest punct am dorit să ajung, într-o completare sub formă de postscriptum la textul precedent. Căci odată ce o anumită ideologie sau paradigmă ajunge să fie etichetată drept descalificată moral, mai ales dacă e vorba chiar de „antisemitism”, nu mai are mult până la prăbușirea ei. Stânga „woke” se află (încă) pe cai mari, dar soclul ei se clatină puternic.

Astfel încât, găsesc potrivit să reproduc la final încheierea textului din numărul trecut (cu o mică schimbare de nuanță la final) care va apărea acum poate într-o lumină mai clară.

În vâltoarea Revoluției Franceze, drept „zeiță” a rațiunii autonome, ostilă oricărei dimensiuni transcendente, a fost aleasă - nu întâmplător – o prostituată, instalată pe altarul catedralei Notre Dame, căreia i-a fost adusă adorare blasfemică și idolatră. E practic același simbol al femeii desfrânate din capitolul 17 al Cărții Apocalipsei: *„Iar pe fruntea ei scris nume tainic: Babilonul cel mare, mama desfrânatelor și a urâciunilor pământului. Și am văzut o femeie, beată de sângele sfinților și de sângele mucenicilor lui Iisus.”* (Apoc. 17,5-6). Ei bine, soarta acestei paradigme raționaliste, adică a desfrânatei, e descrisă câteva versete mai departe: *„Și mi-a zis: Apele pe care le-ai văzut și deasupra cărora șade desfrânata, sunt popoare și gloate și neamuri și limbi. Și cele zece coarne pe care le-ai văzut și fiara vor urî pe desfrânată și o vor face pustie și goală și carnea ei o vor mânca și pe ea o vor arde în foc. Căci Dumnezeu a pus în inimile lor să facă voia Lui și să se întâlnească într-un gând și să dea fiarei împărăția lor, până se vor împlini cuvintele lui Dumnezeu.” (Apoc. 17, 15-17)* Cele zece coarne fiind aici zece împărați care, ni se spune în Apocalipsă, vor stăpâni o perioadă scurtă, alături de fiară. Ei vor porni război împotriva Mielului, Care însă îi va birui. Semnificațiile putând fi, bineînțeles, și spirituale sau alegorice, dar cu un mesaj limpede.

Ceea ce trebuie să înțelegem de aici este faptul că prăbușirea, inevitabilă la un moment dat, a paradigmei atee, „woke”, nu trebuie să fie neapărat un motiv de bucurie pentru creștini, căci în perioada următoare vor domina, fie și provizoriu, tot orientări de natură antihristică. Încât nu am certitudinea cum se vor poziționa aici diferitele curente conservatoare, dar fără Hristos, sau creștine, dar rupte de filonul Tradiției, care, conștient sau nu, par să forțeze împlinirea cuvintelor Apocalipsei, ajungând astfel de partea greșită a baricadei…

Note:

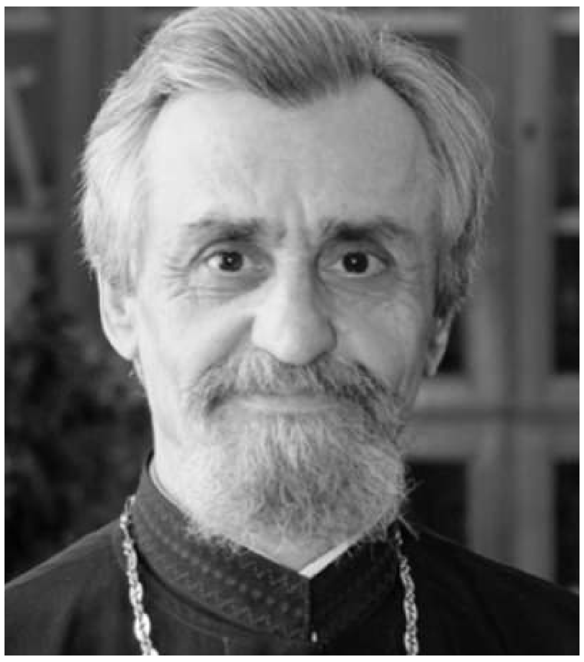
1 https://www.libertatea.ro/stiri/echipa-israel-eurovision-acuza-alti-concurenti-de-ura-4891680

2 https://www.libertatea.ro/stiri/tensiunile-cresc-in-cabinetul-de-razboi-al-israelului-netanyahu-somat-sa-prezinte-in-trei-saptamani-un-plan-postbelic-pentru-fasia-gaza-reactia-premierului-israelian-4894607

3 https://www.hotnews.ro/stiri-international-27148499-reactii-dupa-emiterea-mandatului-arestare-lui-netanyahu-membru-guvernului-israelian-compara-curtea-haga-propaganda-nazista.htm

Părintele profesor Vasile Gordon la împlinirea a 70 de ani

Orator şi organizator meticulos, parolist, perseverent, sobru, calm, stăpân pe situaţie. Aşa l-am cunoscut pe părintele profesor Vasile Gordon în 1997, când eram student în Bucureşti, în anul al treilea de licenţă. Veneam la Biserica „Sfântul Ilie"-Gorgani pentru a asculta o predică reuşită, pentru corul de tineri şi pentru buna rânduială, care era vizibilă peste tot. În plus, părintele Vasile Gordon mi-a fost îndrumător al tezei de licenţă şi doream să-i văd şi calităţile de slujitor, în afara celor didactice. După ce am fost hirotonit preot în 2002, pentru o parohie din Germania, în timpul vacanţelor sau al deplasărilor în România, slujeam aici cu mare bucurie. Cu trecerea timpului, am apreciat atmosfera de rugăciune, de autenticitate, de ospitalitate, de colegialitate şi de seriozitate ce caracterizează acest loc de închinare, atmosferă cultivată firesc de cel care era paroh atunci, nimeni altul decât profesorul meu de la facultate. Iată de ce această biserică a căpătat un loc special în inima mea, înainte de a fi numit şi eu preot pentru acest lăcaş, în februarie 2008.

Slujitor extrem de prompt la solicitările credincioşilor venite pe email, la telefon sau după convorbiri individuale, de o punctualitate proverbială, principial, exigent cu sine şi înţelegător cu neputinţele celorlalţi, părintele Gordon (aşa cum mulţi îl cunosc şi i se adresează, şi pentru a-l deosebi de Vasile cel mic, autorul acestor rânduri) a marcat ultimii treizeci de ani din viaţa acestei parohii. Dacă aş fi rugat să definesc în câteva cuvinte modul de a fi, de a trăi şi de a sluji al acestui om, aş spune doar atât: *Fă Rai din ce ai!* Inamic al ostentaţiei şi opulenţei, părintele Vasile este omul echilibrului, al măsurii şi al simplităţii. Începând cu hainele pe care le poartă (curate, elegante, dar nu scumpe), continuând cu maşina pe care o conduce, cu felul de a sluji, de a vorbi şi de a scrie, şi terminând cu atitudinea sa faţă de bunuri materiale şi ispite culinare, el se bucură de lucrurile simple şi naturale, fără a se compara sau culpabiliza că nu are mai mult. E un tată, soţ şi bunic fericit, în sensul originar al cuvântului felix, -cis (rodnic, fecund, fertil), ascunzând grijile inerente sub o perdea de veselie cumpătată, cu dorinţa de a trăi fiecare zi ca dar al lui Dumnezeu.

În raporturile cu cei trei colegi de altar nu a cultivat niciodată vasalitatea sau superioritatea de paroh, ci jovialitatea şi conştiinciozitatea, prin asumarea unei pastoraţii sincere şi oneste, dominată de bunul- simţ şi nu de bunul plac. Mi-a destăinuit odată că, în raportul cu fiii săi duhovniceşti, ceea ce cere de la ei (canoane, pravilă, schimbarea unor obiceiuri rele) se străduieşte să aplice *mai întâi el.* Părintele Vasile Gordon îşi asumă acest rol cu atât de multă naturaleţe şi deschidere, fără să îşi autoimpună o falsă rigurozitate. Este doar *el însuşi*.

Îndrăznesc să reafirm că părintele Vasile Gordon *a fost simultan profesor şi ucenic în mai multe şcoli*. Mai întâi la *Facultatea de Teologie Ortodoxă din Bucureşti*, unde se bucură de o reputaţie deosebită printre studenţi şi cadre didactice, atât prin volumele valoroase de Omiletică şi Catehetică pe care le-a scris, cât şi prin maniera în care a exercitat, cu ani în urmă, funcţia de şef al Catedrei de Teologie Practică. În multe situaţii delicate, el a fost deschis şi receptiv la opiniile propriilor săi studenţi şi colegi, promovând o atmosferă de colegialitate şi respect reciproc. Îmi place să cred că cei mai mulţi dintre noi, indiferent unde ne va aşeza viitorul, vom continua să împărtăşim o admiraţie decentă şi legitimă pentru părintele şi pentru modul în care a ştiut să plămădească respectul pentru o disciplină atât de importantă în viaţa Bisericii.

În al doilea rând, este deodată dascăl şi elev în frumoasa şi numeroasa *familie* pe care o are, întrucât dăruieşte timp din experienţa sa de viaţă şi este mereu dispus să înveţe lucruri noi, chiar de la propriii săi nepoţi, proveniţi de la cei trei copii. Cred cu convingere că familia este o şcoală a altruismului. Pentru că a-ţi iubi aproapele (soţia, copiii, nepoţii) înseamnă, dincolo de multe alte semnificaţii, a uita de tine. Iar părintele este un exemplu de implicare şi generozitate în acest sens**.** Ştie că, alături de soţia dumnealui, doamna doctor Irina Gordon, a făcut tot ce a fost posibil pentru a da tot ce este mai bun.

În sfârşit, consider că cel căruia dedic aceste modeste rânduri este maestru şi discipol în *şcoala vieţii* pentru că a fost, în diferite contexte, personaj central sau secundar al multor întâmplări fericite şi încercări grele pe care le-a trăit până acum. Fără a fi deloc simplist sau naiv, părintele are un fel optimist şi tonic de a vedea tâlcurile şi urmările unor evenimente personale şi comunitare, deseori în răspăr cu noi, cei „tineri", care suntem înclinaţi să ne cramponăm de unele vorbe şi fapte conjuncturale, riscând să devenim pesimişti şi neîncrezători faţă de cei de lângă noi. De altfel, un aforism ne spune că viaţa e cea mai grea şcoală, pentru că niciodată nu ştii în ce clasă eşti, ce examen urmează şi nu poţi copia după nimeni, dat fiind că ai alte subiecte. Părintele Vasile Gordon are darul de a privi întâmplările vieţii ca pe nişte prilejuri de autoeducaţie, de revelare a unor realităţi şi adevăruri care pot ajuta în primul rând propria persoană în raport cu ceilalţi, fără ambiţia de a schimba lumea.

Inevitabil, multe dintre ideile pe care le împărtăşesc prin aceste rânduri reiau gânduri şi sentimente pe care le-am mai aşternut pe hârtie despre părintele profesor Vasile Gordon la momente aniversare anterioare. Chiar şi acest din urmă fapt reconfirmă esenţa unei prezenţe discrete a părintelui, dar permanent atentă la construcţia unui echilibru, în viaţa noastră, a mea ca om, slujitor şi dascăl. În aceeaşi măsură, este, cred, mărturia cea mai elocventă a firii neschimbate a părintelui în cei 70 de ani de viaţă pe care îi sărbătoreşte în aceste zile. Părintele Vasile Gordon a ştiut să rămână el însuşi, să fie, înainte de toate, un om bun, calitate *sine qua non* a unui cleric peste care, astăzi, se trece prea repede cu vederea.

Pr. conf. univ. dr. VASILE CREŢU

Sursa: https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/parintele-profesor-vasile-gordon-la-implinirea-a-70-de-ani-189245.html

---

Constantin Noica şi Statul Legionar

Continuăm seria articolelor scrise de Constantin Noica în coloanele „Bunei Vestiri" după biruinţa legionară din septembrie 1940, odată cu reapariţia publicaţiei. Pe lângă minunatul talent literar al filosofului, îi veţi descoperi latura mărturisitoare, credinţa în biruinţa şi dreptatea Legiunii.

Apelul Axei

Vom face într-o zi apelul: toţi câţi am sfârşit prin a sluji Legiunea, datorită lui Mihail Polihroniade. Suntem mulţi. Şi nu semănăm unul cu altul. Dar credem în Legiune – iar începutul credinţei noastre îl datorăm lui Mihail Polihroniade.

Fiecare convertit la credinţa legionară îşi are un frate mai mare întru credinţă. Ştiu: prezenţa Căpitanului nu putea să ne lase nepăsători; apariţia lui Moţa nu putea să ne lase întunericului. Totul era mistuire şi totul era lumină în jurul lor. Dar trebuia, pentru fiecare dintre noi, să vină cineva din lumea noastră şi să ne ridice până la lumea lor.

Cum a putut Mihail Polihroniade să-şi convertească atât de mulţi prieteni, chiar pe cei deosebiţi de el?

În primul rând, pentru că avea mulţi prieteni. Îi câştiga pentru sine, prin inteligenţa sa şi prin gustul său de viaţă. Şi îi convertea pentru Legiune prin hotărârea sa lucidă de a-şi supune propria sa inteligenţă şi propriul său gust de viaţă.

Căci era un act de supunere ca o inteligenţă, atât de reliefată şi sigură, cum n-am întâlnit alta în lumea noastră, să consimtă misticei şi întunericului, de dincolo de lumină, al Legiunii. Oricine altul, cu o asemenea înzestrare, ar fi avut orgoliul luminilor sale. Mihail Polihroniade a simţit adevărul de dincolo de înţelesuri. A crezut în Căpitan, chiar când propriile sale lumini îl ispiteau să spună: Căpitanul n-are dreptate.

Un om care părea numai inteligenţă, a crezut. E grozav de mult.

Dar era şi viaţa. Avea înţelesul curat al vieţii: bucuria. Toţi prietenii au învăţat, au reînvăţat de la el să se joace. Discuţia e un joc. O carte nu e decât un joc bine condus. Politicul – şi Mihail Polihroniade e singurul de aci care a gândit politicul pur – e jocul însuşi: jocul absolut.

Şi dintr-o dată, peste viaţa aceasta unde inteligenţa nu aducea solemnitate, ci doar disciplinarea jocului – trece umbra Legiunii. Jocul câştigă în gravitate. Bucuria devine risc, dăruire. Unde este inteligenţa? Peste tot unde este nevoie. Nicăieri unde paralizează. Inteligenţa şi viaţa slujesc.

Dacă o asemenea inteligenţă şi asemenea viaţă slujesc, nici tu n-ai să le economiseşti pe ale tale. Poţi înţelege deosebit: poţi sluji altfel. Dar dacă el a făcut act de supunere, nici tu n-ai să rezişti.

Aşa au început câteva sute de tineri în cari inteligenţa era trufaşă şi gustul vieţii rezista. Iar unul dintre ei, un frate mai mic, îi cere acum iertare că a început ultimul.

Buna Vestire, anul IV, nr. 19 (serie nouă), 29 sept. 1940

Victorii româneşti, victorii legionare (7)

Evoluția de aproape un secol a Mişcării Legionare s-a împletit până la identificare cu existența neamului românesc, cu mersul lui în istorie, fiind expresia cea mai profundă a frământărilor sale, a luptei lui pentru supraviețuire demnă, a transformării lui lăuntrice, a dorului său de Absolut. Un secol de suferințe şi jertfe imense, unele sublime, care merită dezgropate şi cunoscute, care dovedesc vitejia şi tăria românească şi care sporesc comuniunea Neamului cu Dumnezeu.

Dar drumul legionar al neamului românesc este un drum al Biruinței, al Biruinței obținute prin focul luptei cu tine însuți (în educația legionară „intră un om şi iese un erou") pentru ca apoi eroul să înfrunte duşmanii țării, din interior şi din exterior.

Începând cu victoriile individuale ale Căpitanului (unele de mare forță simbolică) în luptele complet inegale din perioada pre-legionară (1919-1927), românii înrolați sub steagul Arhanghelului au învins în numeroase confruntări prin forța Spiritului legionar, prin capacitatea lui de a mobiliza şi orienta energiile naționale. Unele victorii au avut doar o amploare locală dar au iradiat prin eroismul lor luminos, altele mai târziu au avut anvergură națională şi ecou internațional. În perioada 1937 -1945 Mişcarea Legionară a fost o forță de primă mărime pe care nimeni nu o putea ignora, iar în rezistența împotriva comunismului (în țară şi exil) a fost de departe oştirea cea mai numeroasă, mai organizată şi mai consecventă.

Preot Prof. MARIUS VIŞOVAN

Primele succese legionare în alegeri

Comandantul Horia Sima trece în revistă sintetic primele încercări legionare de a se prezenta în alegeri, de a intra în jocul electoral pentru a putea aduce poporului suflul nou al unei mişcări curate şi o nouă viziune asupra politicii româneşti. Încercări foarte dificile în fața sistemului de partide care dispuneau de forțe infinit superioare în oameni, bani, rețele de influență şi care (indiferent care din ele era la putere) uzau de toate mijloacele pentru împiedicarea sau falsificarea votului. Citim în continuare din „Istoria Mişcării Legionare".

Tentativă nereuşită la alegerile generale din 1931

Participarea Mişcării la alegeri marchează linia de legitimate adoptată de Corneliu Codreanu încă din momentul întemeierii Legiunii. El nu s-a prezentat la alegerile generale din 1927 – 1928, pentru că nu voia să se facă ridicol, riscând obținerea doar a câtorva mii de voturi în întreaga Țară. **Şi-a pregătit mai întâi cadrele**, pe viitorii şefi de organizații; pe urmă s-a îndreptat spre masele populare; în fine, numai după ce poporul a făcut cunoştință, într-o anumită măsură, cu Legiunea şi cu obiectivele sale, putu risca să înfrunte verdictul electoral al națiunii.

Ocazia prezentării la alegeri apăru în vara lui 1931. Național - țărăniştii demisionară şi Regele încredință guvernul echipei Iorga - Argetoianu, sprijinită de către liberali. Noile alegeri au fost fixate pentru 1 iunie. În vederea depunerii listelor de candidaturi, Corneliu Codreanu se afla în fața unei dificultăți. „Legiunea Arhanghelul Mihail" şi „Garda de Fier", ca organisme politice, erau deja dizolvate. El nu se putea prezenta la alegeri în numele acestor organizații, pentru că risca să-şi vadă anulate listele, deşi Justiția ridicase Mişcării orice acuzație.

Pentru evitarea acestei primejdii, el înscrise organizația la Comisia Electorală Centrală sub numele de „Gruparea Corneliu Zelea Codreanu" şi reuşi să-şi pună **candidaturi în 17 județe din 71**. În aceste județe, Mişcarea îşi putuse forma un embrion de organizație. Alegerile se derulară după sistemul tradițional: teroare şi furt de urne. Candidată numai în câteva județe, Garda de Fier nu putu obține decât 34.000 de sufragii, ceea ce însemna mai puțin de 2 la sută, cotă prevăzută de legea electorală pentru ca o grupare politică să poată intra în Parlament. Asta nu era, propriu-zis vorbind, o înfrângere. **Rezultatul alegerilor (**mai puțin pierderile suferite din pricina terorii guvernamentale**) reflecta gradul de dezvoltare a Mişcării în vara lui 1931.**

Victorie legionară la Neamț

Curând survine prilejul pentru ca Legiunea să poată să se revanşeze. Un loc vacant de deputat fu anunțat în județul Neamț şi alegerea parțială fixată pentru 31 august 1931. La alegerile generale din iunie, Mişcarea nu obținuse în acest județ decât 1.200 de voturi. Corneliu Codreanu se hotărî să-şi prezinte propria candidatură, înfruntând vechile partide ce dispuneau de organizații puternice. Pentru a echilibra, într-o anumită măsură, posibilitățile locale ale celorlalte partide, Căpitanul aplică, în această campanie, tactica de luptă legionară. El concentră, în județul Neamț, toate efectivele disponibile: câteva sute de legionari. Fiecare venea cum putea, pe cont propriu. Pentru a avea un culcuş şi hrană, echipele legionare lucrau la țărani. Politicienii luau în derâdere eforturile „don quijoteşti" ale legionarilor. Ei erau siguri: Corneliu Codreanu se va clasa după celelalte partide.

Rezultatul depăşi calculele cele mai optimiste: Garda de Fier obține 11.000 de sufragii, liberalii 7.000, național - țărăniştii, uniți cu averescanii 6.000, alții şi mai puțin. Noua victorie legionară de la Neamț semănă panică printre adversari şi provoacă un indescriptibil entuziasm în toate cercurile româneşti care salutau o soartă mai bună pentru neamul lor.

Victorie legionară la Tutova

Drept urmare, partidele politice declarară că victoria de la Neamț a Gărzii de Fier fusese o aventură locală şi nu avea nici o semnificație politică. Câteva luni mai târziu, tot sub guvernul Iorga - Argetoianu, survine o nouă vacantare parlamentară, în județul Tutova (zona din jurul oraşului Bârlad, județ de sine stătător în România interbelică, n.n). Alegerea parțială a fost fixată la 17 aprilie 1932. Corneliu Codreanu studie situația; se hotărî să participe şi la această alegere; şi puse candidatura tatălui său, profesorul Ion Zelea Codreanu. Voia să verifice dacă victoria Gărzii de Fier de la Neamț fusese o aventură, aşa cum afirmau partidele, sau rezultatul unei popularități reale.

Partidele aveau certitudinea că „aventura" nu se va mai repeta; dar pentru a fi mai sigure de pronosticul lor, cerură concursul guvernului. Constantin Argetoianu, ministru de Interne, trimite puternice forțe de jandarmerie la Tutova, cu ordinul de a „scoate pe legionarii din județ pe tărgi".

Jandarmii executară ordinul întocmai, cu o violență fără de exemplu până atunci. Acolo unde ei au întâlnit echipe legionare, le-au bătut până la sânge, părăsindu-le leşinate. Legionarii se apărau, etalându-şi virtuțile vitejiei. Era o iarnă dură şi drumurile acoperite de zăpadă. Legionarii traversau satele, care aproape că dispăruseră sub zăpadă, înfruntând foamea, frigul şi loviturile de croşetă ale jandarmilor. Sângele curgea şiroi; zeci de legionari au fost „scoşi pe targă", cu capul spart sau membre rupte, aşa cum ordonase Argetoianu. Dar „aventura" se repetă: profesorul Ion Zelea Codreanu obținuse 5.600 sufragii, contra 5.200, liberalii şi 4.000, național - țărăniştii.

Intrarea legionarilor în Parlament

În iunie 1932, guvernul Iorga căzu. Național - țărăniştii revin la putere, Vaida - Voevod fiind de data asta preşedintele Consiliului. Parlamentul fu dizolvat, şi noile alegeri se fixează pentru 17 iunie 1932. Abia ieşiseră legionarii din epuizanta bătălie din Tutova, că o nouă încercare îi aştepta. De astă dată, Mişcarea Legionară reuşeşte să-şi depună candidaturi în 36 de județe. Campania electorală nu se deosebea de cele precedente. În județele în care Mişcarea nu punea în pericol popularitatea vechilor partide, propaganda legionară putu să se desfăşoare liber; dimpotrivă, acolo unde organizațiile naționaliste erau deja puternice, jandarmii şi bande de oameni îşi făcuseră apariția. Unul dintre cele mai penibile incidente s-a derulat la Focşani. Un personaj venerabil din acest județ, bătrânul Hristache Solomon, candidat pe listele Gărzii de Fier, a fost atacat de o bandă de oameni înarmați aparținând Partidului Național - Țărănesc şi bătut până la sânge. În alegerile acestea, Legiunea îşi dublă voturile, în raport cu precedentele, ajungând la cifra de 70.000. obținând 2 la sută prevăzut de legea electorală, gruparea „Corneliu Zelea Codreanu" avea dreptul la cinci locuri în Parlament. Printre noii deputați, se găseau Corneliu Codreanu, profesorul Ion Z. Codreanu, şi un tânăr de 25 de ani Mihai Stelescu, ce se distinsese în timpul tuturor luptelor duse până atunci.

(Horia Sima, Istoria Mişcării Legionare)

21 de rubini: personajul ignorat

BOGDAN MUNTEANU

S-au făcut destule filme despre mizeria morală, păcatele şi tarele sufletului colectiv românesc din epoca postcomunistă. Majoritatea făcute de regizori cu instinct pentru direcția de unde bate vântul ideologic al epocii, care s-au pliat pe aceste aşteptări pentru a culege laurii aprecierilor internaționale. Moda ultimelor decenii a fost aceea de a exhiba urâtul, de a scormoni în gunoi. Cu cât mai adânc şi mai oribil, cu atât mai mare succesul la criticii de film aflați pe linia corectitudinii politice.

La prima vedere şi filmul momentului, „21 de rubini", se încadrează în acest şablon. Este un adevăr, însă unul parțial. Controversele din jurul acestui film şi perspectivele contradictorii sub care a fost receptat denotă că el şi-a atins scopul imediat şi imanent, acela de a provoca o largă dezbatere socială. Mesajul său nu ține cont de nici un fel de criterii legate de „corectitudinea politică" sau de sensibilități de altă natură, ci pune în mod apăsat degetul pe ceea ce identifică a fi rana profundă a României: corupția la toate nivelurile societății. Una care se întinde de la nivelul politicienilor locali la cel al liderilor de anvergură națională şi până la reprezentanții „Înaltelor Porți" europeană sau americană, sau în Biserică, de la simpli preoți de sat până la ierarhi.

Criticile la adresa filmului au curs din toate părțile şi din toate pozițiile, semn că a deranjat (trezit?) pe multă lume.

Pentru unii, mesajul principal ar fi un atac „progresist" la adresa Bisericii, datorită prezentării unor stări de lucruri dealtfel foarte plauzibile, precum şpăgi pentru admiterea la seminar, ierarhi corupți, foşti colaboratori ai Securității sau robi ai patimilor joase ale lăcomiei trupeşti.

Alții dimpotrivă, identifică focusul acestui film într-o narațiune tezistă care se pliază pe propaganda rusă, antioccidentală, prin care se evidențiază mai cu seamă corupția în care nu mai e vorba de bani, ci de putere, de ascultarea necondiționată solicitată din partea reprezentanților Occidentului. Acesta ar fi după ei principalul „scandal". Căci tema legată de Biserică ar fi oricum una „binecunoscută", şi deci un „alibi" de ordin secundar pentru a mima echidistanța.

De mesajul acestui film se pot simți cu siguranță lezați şi homosexualii datorită luminii nefavorabile în care apare această orientare, atât prin replicile evident depreciative, cu caracter „homofob", ale unor personaje, cât şi a scenei cu lesbiene din acel local de noapte, sau sărutul cu caracter de viol al personajului care simbolizează Uniunea Europeană la adresa personajului care simbolizează România. O metaforă care, desigur, se încadrează după unii şi la ce am spus mai sus, în capitolul propagandei pro-ruse.

Pentru alți comentatori filmul e menit să ridice osanale şi să netezească drumul unei cariere politice pentru Laura Codruța Kövesi, faimoasa procuroare anticorupție, aflată acum în solda Uniunii Europene, căci personajul principal al filmului pare a fi practic o oglindă fidelă a acesteia. Cu atât mai mult, cu cât ar fi vorba aparent de un personaj cu trăsături pozitive.

Mulți creştini ortodocşi au resimțit –şi probabil nu numai ei- aparenta absență a unei soluții izbăvitoare din tot acest marasm moral la nivel colectiv, încadrând filmul tot în lunga serie a creațiilor cu mesaj negativist care abundă din 1990 încoace. Sau au reclamat faptul că, deşi anumite elemente cu caracter soteriologic par a fi schițate timid, cum ar fi intrarea într-o biserică fără credincioşi a personajului principal, procuroarea cu o carieră frântă, care a pierdut totul şi pe plan personal, ele sunt totuşi superficiale.

De la un regizor-preot (sau preot-regizor?) unii ar fi aşteptat poate mai multă profunzime mistică, în genul altor filme cu un puternic mesaj creştin ortodox, cum ar fi de pildă „Man of God" despre viața Sfântului Nectarie din Eghina. Trebuie însă observat că şi acest film aduce în prim plan o serie de scăderi umane, intrigi, caractere ignobile, invidii, ranchiuni şi sete de putere în rândurile ierarhiei ortodoxe, care de fapt au marcat destinul Sfântului Nectarie, prigonit pe nedrept chiar de ierarhia propriei Biserici. Atunci nu e şi acest film tot un „atac la adresa Bisericii", dacă o echivalăm doar cu ierarhia oficială? Desigur, dar se va spune că în centrul filmului stă de fapt sfințenia mitropolitului fără scaun Nectarie, iubit în timpul vieții doar de credincioşi sau de discipoli, dar disprețuit de colegii din ierarhie.

Dar atunci, unde e prezentă sfințenia în filmul „21 de rubini"? Ea este prezentă, pentru cine vrea să o găsească. E adevărat, doar sub forma unui personaj care nu poate fi altfel decât unul secundar. Şi nu doar în film, ci şi în tot contextul social al României postcomuniste: bătrânul părinte Alexie, marginalizat şi el de Biserica „oficială", din cauza trecutului său de fost deținut „politic", consecință a orientării sale legionare din tinerețe. După părerea mea, acest personaj secundar, parțial ascuns în marele tablou cinematografic care ne este prezentat de regizor, parțial ignorat de comentatorii filmului (care nu îi atribuie importanța cuvenită) reprezintă „cheia" înțelegerii mesajului acestuia. Voi reveni ceva mai încolo pe seama celui care e practic singurul personaj eminamente pozitiv din tot filmul.

În ceea ce priveşte prima categorie de reproşuri, săgețile aruncate de film sunt mai degrabă echidistante, nepărtinitoare, la adresa corupției oriunde ar fi ea (nefiind scutite nici UE, dar nici Biserica), aparenta părtinire văzută de una sau alta din tabere datorându-se mai degrabă subiectivismului inerent al fiecăreia.

Nici legat de celelalte tipuri de opinii negative, rezervele nu se justifică. Personajul principal al filmului, procuroarea (al cărei frate intrase la seminar cu „pile" puse de părinți şi care se sinucide atunci când conştientizează acest lucru) nu este nici pe departe acel personaj eminamente pozitiv precum îl văd unii. Au sesizat acest fapt şi comentatori din rândul preoților cu calități de „influencer" pe internet sau pe rețelele sociale, precum Mihai-Andrei Aldea (la a cărui recenzie nu pot decât să subscriu) sau Savatie Baştovoi.

Astfel, din punct de vedere creştin, procuroarea mânată de setea de dreptate o caută după criterii lumeşti, legaliste, care țin poate chiar de idiosincrazii şi traume personale, ceea ce o face să fie înverşunată mai ales împotriva unor ierarhi vizați de ancheta ei. Dar e o justiție fără Dumnezeu. Ea trăieşte într-un mod păcătos din punct de vedere creştin, e obsedată mai ales de propria carieră, în numele căreia „înghite" anumite condiții sau situații delicate care practic constituie un angajament tacit (chiar dacă nu explicit) la a intra ea însăşi în marele joc al meta-corupției, din care este invitată să facă parte.

Pe de altă parte ea nu e nici un personaj eminamente negativ şi nu pot subscrie la eticheta de „cel mai corupt personaj al filmului" pe care i-o atribuie părintele Savatie, care şi-ar fi dorit se pare un personaj alb ca zăpada şi curat ca lacrima (acest fapt făcând filmul mai bun decât este acum?). Deşi, evident, nu asta a fost intenția realizatorului filmului, ci de a o prezenta sub forma unui caracter complex, cu lumini şi umbre. Chiar dacă ea pe plan exterior nu schițează nicio împotrivire (care i-ar fi putut periclita cariera) la adresa demonstrațiilor de putere din partea celor care dețineau pâinea şi cuțitul şi care prin definiție ar fi situați „deasupra" corupției anchetabile, în forul ei interior nu consimte, ci merge înainte pe o linie iluzorie. Ce-o fi, o fi, speră ea într-un mod naiv, crezând că îşi va putea face treaba conform propriei conştiințe.

Iar tocmai lipsa disponibilității de a juca după cum i-au cântat personajele sus-puse a fost în cele din urmă cauza prăbuşirii ei. Atât pe plan profesional, dar şi pe plan personal. Este umflată de jandarmi, dusă în arest, în condițiile căruia îşi pierde şi copilul cu care era însărcinată de iubitul ei de care se despărțise pentru infidelitatea acestuia. La final, cu destinul frânt, găseşte însă drumul într-o biserică. E poate un punct de plecare, un reper, căci nu ni se spune dacă avem de-a face cu o convertire de genul Sfintei Maria Egipteanca.

Trebuie spus că filmul nu are o acțiune foarte dinamică, dar scopul său principal e acela de a prezenta tipologii, caractere şi simboluri, precum şi relațiile dintre acestea care reies din dialoguri. Caracterul static e asumat voit, iar dialogurile sunt astfel construite încât capătă o doză maximă de plauzibilitate.

Personajele nu sunt întrutotul reale, ci doar se inspiră din acestea, tocmai datorită acestui deziderat, de a fi aduse în prim plan o serie de personaje-arhetip. Nu, procuroarea din film nu e sută la sută identică cu Laura Kövesi, deşi au unele elemente în comun. Nici fostul primar din sat, ajuns ulterior politician la un nivel mai înalt, ieşit din

continuare în pag. 9

pușcărie convertit, cu fes pe cap și învârtind șiragul de mătănii, nu e totuna cu Gigi Becali, deși acesta ar fi putut servi parțial ca sursă de inspirație prin atitudinea sa post-pușcărie.

Nici Patriarhul din film nu e totuna cu Patriarhul Daniel, în primul rând pentru că Biserica nu se amestecă și nu ia parte la marile decizii cu caracter politic. Dar în film, pentru a putea prezenta acele relații de care vorbeam, era nevoie de întâlniri și de dialoguri. Iar aici portretul făcut e unul nuanțat. Rezervele Patriarhului față de numirea procurorului general sunt motivate, cum spuneam, de idiosincrazia procuroarei față de ierarhia coruptă a Bisericii, pe care o consideră responsabilă de sinuciderea fratelui ei. Dar asta e deja căutarea unei „răzbunări" sau „justiții" cu caracter personal, ca în filmele americane. Desigur, Patriarhul e conștient de scăderile unora din subordonații săi, dar e preocupat de imaginea în ansamblu a Bisericii, de pe o poziție de echilibru. La fel și în relațiile cu puterile lumești, naționale sau internaționale. El face anumite concesii pe seama Cezarului (campania de vaccinare) dar refuză orice ingerințe ale politicului în afacerile strict bisericești. Cu alte cuvinte, nu e slugarnic și reușește să păstreze autonomia esențială a Bisericii într-un context dificil, în ciuda presiunilor venite din toate părțile.

Există însă în film și o aluzie explicită, poate singura, la un personaj cât se poate de real. E vorba de acea scenă antologică cu ospățul pantagruelic oferit de un episcop unor politicieni de vârf. În ea vedem o caricatură, o satiră suprarealistă, inițial pe un fundal de muzică bisericească, care avea să degenereze într-un bairam lăutăresc pe melodia „Radu mamii" (personajul spunând că acesta este numele său de botez), după care înlocuiește acest nume cu cel monahal de „Sofroniu". Finalul scenei nu-l mai povestesc, căci cititorii fie l-au văzut deja, fie îl pot vedea oricând… dar e evident că această scenă, introdusă în film într-un mod oarecum artificial, este o „dedicație specială" la adresa episcopului Sofronie (Radu) Drincec al Oradei, adică nimeni altul decât superiorul ierarhic al lui Ciprian Mega, autorul filmului. Care, în diverse luări de poziție publice, și-a acuzat ierarhul de corupție, de numiri de consilieri pe criterii preferențiale, care nu ar ține de valoare și competență, ci de orientările lor sexuale. Filmul nu sugerează însă așa ceva. Încât noi nu putem decât fie să credem că preotul Mega e la curent cu mai multe informații de „insider", care ar constitui un motiv suficient pentru a-l imortaliza pe episcop în acea secvență antologică din film (și care e adevăratul motiv pentru care filmul a fost interzis la cinematografele din vestul României), fie își plătește niște polițe din pură ranchiună și resentimente de ordin personal. Aici să creadă fiecare ce vrea…

Revenim la mesajul principal al filmului și la faptul că unii acuză perspectiva sumbră, lipsită de speranță, în care este prezentată societatea românească și implicit Biserica ca parte a ei. Lucrurile nu stau însă chiar așa, pentru că simbolurile redresării morale apar în mai multe locuri. E drept, nu e un mesaj amplu, catharthic, de triumf definitiv al binelui asupra răului și a morții, precum finalul filmului „Man of God", cu care am făcut o paralelă, ci sunt doar niște germeni izolați, dar totuși vizibili.

Fostul primar corupt și trecut prin pușcărie, s-a întors totuși acolo la credință. Iar protopopul satului, și el corupt până în măduva oaselor, mai păstrează încă în sufletul său o licărire de lumină. Care iese în evidență cu putere în predica pe care acesta o rostește pe marginea gropii părintelui Alexie, fostul deținut politic. E un mesaj asemenea lamentației vameșului din Evanghelie, de recunoaștere sinceră a propriei păcătoșenii, dar și a luminii de unde vine mântuirea. Ea vine, bineînțeles, numai de la Hristos, dar drumul către El, tot ce o fi având el bun în lăuntrul său păcătos de zdreanță de om, l-a primit de la părintele Alexie, care „știe încotro merge" odată cu trecerea în veșnicie. El însuși nefiind sigur de soarta sa eternă, nădăjduind însă în milostivirea lui Dumnezeu.

Spuneam mai devreme că părintele Alexie, acest personaj care apare într-un soi de penumbră, atât în film, cât și în comentariile la adresa acestuia, e singurul eminamante pozitiv, singurul reper moral dintre toate aparițiile.

El a fost un model atât pentru preotul satului în tinerețea sa, care însă mai apoi s-a lepădat de el (termenul corect politic fiind cel de „delimitat", datorită trecutului „extremist" al acestuia), ajungând ulterior acel protopop corupt (dar mai apoi pocăit?), cât și pentru tânărul care aspira să intre la seminarul teologic, nefiind conștient de faptul că părinții îi pregătesc admiterea cu ajutorul șpăgilor, cu pretextul că „toți fac așa". Atunci când află de aceste lucruri, tânărul devine dezamăgit și totodată revoltat la adresa părinților săi. Atitudine pentru care părintele Alexie îl pune la punct, cerându-i să nu-și mai judece părinții (dealtfel el însuși refuză să îl judece chiar și pe acel episcop deconspirat a fi colaborat cu Securitatea). Îi spune tânărului că și el are o parte de responsabilitate, căci a acceptat acel compromis aparent mărunt, de a face un semn de recunoaștere pe lucrarea scrisă.

Relevant este și faptul că tânărul se sinucide abia după moartea părintelui Alexie, adică după ce l-a pierdut pe cel care era singurul său reper moral. Iată una din „cheile" filmului: cu părintele Alexie în viață, adică în prezența sa ca reper viu, tragedia ar fi fost cu siguranță evitată. Dispariția reperului moral, al simbolului sfințeniei, are, după cum vedem, urmări fatale.

Deși rolul părintelui Alexie este unul secundar, cred că se poate face observația că de fapt soluția redresării gravitează în jurul său. E drept că filmul lui Ciprian Mega nu are profunzimi sau subtilități duhovnicești, ci se mișcă la nivelul scăderilor și al păcatelor materiale. Dar conștientizarea e prima treaptă către vindecare, chiar și numai prin elemente disparate și chiar dacă până la metanoia colectivă mai avem o cale lungă, poate chiar infinită… Dar preotul satului a știut să-și manifeste pocăința, după cum, într-un fel sau altul, ar fi făcut-o și tânărul seminarist dacă ar fi continuat să fie îndrumat de părintele său duhovnicesc Alexie. Orice greșeală își are leacul în mărturisire și întotdeauna după cădere există și o ridicare. Din păcate pentru el, tânărul nu a mai realizat acest lucru, pentru că și-a pierdut prematur singurul reper pe care îl avea.

Am evidențiat mai devreme că, deși el făcuse pușcărie politică iar episcopul său colaborase cu Securitatea, părintele Alexie refuză să îl judece și să dea apă la moară pe această temă presei de scandal. La una din televiziunile de știri s-a organizat chiar și un talk-show (moment jucat dealtfel excelent de actorii în cauză, ca și multe alte scene), aparent pentru înfierarea episcopului securist, dar care se transformă până la urmă într-un tribunal inchizitorial chiar la adresa celui chemat să depună mărturie împotriva acestuia.

Părintele Alexie, cu blândețea care l-a caracterizat în permanență, refuză să facă jocul acestor scormonitori și căutători de scandaluri mediatice. Ca urmare, invitații din platou, aflând cine este, se dezlănțuie în tirade pline de ură la adresa trecutului său legionar. S-au vituperat toate clișeele antilegionare: Că el ar fi intrat în închisoare exclusiv pe seama unor convingeri politice, nu pentru Hristos, că s-ar fi „convertit" abia în pușcărie, precum un tâlhar de duzină, că ar fi folosit arme, că ar fi împușcat oameni, sau chiar dacă nu făcut-o, doctrina legionară în sine ar fi o armă teribilă etc.

Scena în sine e foarte convingătoare. Izbucnirile de ură și mânie la adresa sa sunt contrate de părintele Alexie printr-o seninătate serafică. El mărturisește simplu și smerit că în pușcărie nu a întâlnit tâlhari, dar că a cunoscut mulți oameni sfinți. Iar la solicitarea intempestivă a acelui tribunal ad-hoc, care și-a sucit acuzarea dinspre categoria securiștilor înspre cea a victimelor principale ale acestora, de a răspunde acuzațiilor aruncate împotriva sa, părintele Alexie urmează modelul hristic. Nu se mai obosește să demonteze punct cu punct toate insinuările răutăcioase sau să aducă argumente în favoarea sa. Se poartă precum a făcut Hristos plimbat între Ana și Caiafa. Precum a făcut-o El, părintele Alexie le spune noilor săi prigonitori din mass-media doar atât: „Împărăția lui Dumnezeu nu este din lumea aceasta". După care tace cu demnitate. Nu mai are nimic de adăugat pentru a se apăra în fața unor insinuări perfide și a clișeelor josnice azvârlite asupra sa. O demnitate pe care dealtfel o găsim și la Sfântul Nectarie, și el calomniat până peste poate în timpul vieții sale.

Chiar dacă se pare că mai nimeni nu a făcut această observație, pentru că filmul se ferește să o transmită explicit (dar ce film de valoare ar fi acela care dă întregul mesaj gata mestecat, mură în gură?), totuși la modul simbolic e propusă o cale de redresare morală. Anume tot prin Biserică, către care se îndreaptă în final inclusiv procuroarea cu destinul frânt. Dar nu e vorba de Biserica cea coruptă, ci de cea adevărată, care și-a regăsit reperele autentice.

Nu știu dacă autorul filmului a făcut-o în mod conștient sau nu, dar metanoia pe care o propune are la bază atitudinea corectă, „în duh și adevăr", față de cei care au atins sfințenia. Nici în cazul Sfântului Nectarie din Eghina, și el prigonit în tot timpul vieții, aceasta nu i-a fost recunoscută decât la decenii bune de la moartea sa. Încât și în cazul României, canonizarea sfinților închisorilor, indiferent cât ar dura până atunci, e singura bază posibilă pentru o Biserică cu adevărat duhovnicească. Chiar dacă anul viitor, în 2025, se are în vedere canonizarea multora din cei care au trecut prin închisorile comuniste, mesajul filmului e unul explicit: această canonizare, adică recunoștere a sfințeniei, nu ar trebui să se oprească în fața prejudecăților sau intereselor politice sau ideologice. Adică pot exista și legionari care au urcat în cele din urmă, prin viața lor în conformitate cu principiile Bisericii, până pe treapta sfințeniei. Toți „sfinții închisorilor" care sunt vrednici de această denumire ar trebui așadar canonizați, fără reticențe sau calcule oportuniste.

Pentru a încheia, am văzut că portretul pe care filmul îl face Patriarhului este unul nuanțat, iar pentru mine personal, nuanțele negative sunt minore (pentru că implauzibile: Patriarhul nu are cum să interfereze cu factorii de decizie politici în numirile în funcții importante). Portretul e mai degrabă unul echilibrat, cumpănit, care nu ia decizii importante sub presiune, indiferent din ce direcție ar veni aceasta. Prin urmare, nici mesajul filmului nu e acela de a „pune presiune" pe factorii de decizie din Biserică pentru a-i canoniza inclusiv pe legionarii vrednici de asta, ci de a transmite sub formă artistică un mesaj care să fie priceput de cei în stare să priceapă și să vadă dincolo de fațada corupției bisericești, care dealtfel e prezentată și în filmul despre Sf. Nectarie. Să nu cădem pradă unei diversiuni, crezând că se vrea doar portretizarea unei realități negative, pe care de fapt nimeni de bună credință nu o poate contesta. Ci să înțelegem că și un simplu preot, oricât de corupt ar fi fost în trecutul său, are o șansă de îndreptare și pocăință. Ea nu vine însă pe filiera procuraturii, ci pe cea a modelului oferit de sfinții închisorilor.

Cine vrea să vadă altceva în acest film, e liber să o facă. Iar dacă autorul lui nu a dorit explicit să transmită un asemenea mesaj (ci doar să facă o măruntă propagandă putinistă, cum insinuează unii), totuși, i-a ieșit fără să vrea…

Odată cu lansarea filmului în lume, el devine o entitate autonomă, independentă de caracterul, preferințele sau posibilele orientări ale realizatorului său. Să ne concentrăm așadar pe mesajul transmis, pe ceea ce a ieșit în cele din urmă, iar nu pe posibilele intenții inițiale, despre care nu putem decât să speculăm în deșert.

BOGDAN MUNTEANU

DECEMVIRII 28

Presa oficială şi clasa politică la moartea lui Stelescu

CEZARINA CONDURACHE

Pagina 8-a ADEVERUL Duminică 19 Iulie 1936

Ultima Oră

ATENTAT CONTRA REGELUI ANGLIEI

Un individ înarmat cu un revolver încearcă să se strecoare până la Suveran.-Căzându-i revolverul din mână, atentatorul fuge, dar e prins de mulțime

COMUNICATUL OFICIAL

CUM ARATĂ PRESUPUSUL ATENTATOR

ASASINAREA LUI MIHAIL STELESCU

Conducătorul „Cruciadei Românismului" a fost ucis la spitalul Brâncovenesc

CUM S'A SĂVÂRŞIT CRIMA

IMPRESIA IN PUBLIC

Vestea morții lui Mihai Stelescu a fost ştirea bombă din presa națională în a doua jumătate a lunii iulie 1936. Sentințele de la Târgu Mureş nu mai erau nişte simple amenințări ale tineretului unversitar. Desigur Regele, guvernul, politicienii erau îngroziți, dar nu atât pentru soarta lui Stelescu, nu vă imaginați că aveau o afecțiune oarecare pentru el sau că îi deplângeau soarta în mod sincer. Listele de la Târgu Mureş cuprindeau multe nume, Stelescu era doar unul dintre ele.

La aproape 40 de ani distanță de evenimentele despre care vorbim, Comandantul Mişcării Legionare, Horia Sima, descria perfect atmosfera acelui iulie îndepărtat: *Executarea lui Stelescu a bulversat țara. Guvernul şi grupările din solda lui, ca şi Forțele Oculte, au fost cuprinse de panică. Nu numai pentru că fusese eliminat unul din instrumentele principale ale planurilor lor tenebroase, dar şi programul studenților, anunțat la Tg.Mureş, intrase în faza de execuție. Unul din acei pe care studenții îl vizau, căzuse.* (Horia Sima, Istoria Mişcării Legionare).

Relatări şi afirmații din presa oficială

Primele informații apar în presă în data de 18 iulie 1936, în special în rubrica „Ultima oră" aflată pe ultima pagină a ziarelor. Primele care reacționează sunt ziarele partidelor politice: țărăniştii prin „Patria" şi „Dreptatea", liberalii prin „Viitorul", conservatorii prin „Epoca". Li se adaugă publicațiile „Lumea", „Lupta", „Opinia", „Argus" (ziarul economic al Bucureştiului interbelic condus de Samuel Pauker, socrul Anei Pauker), „Neamul Românesc" etc.

Din 19 iulie ştirea cuprinde toată țara. „Universul", „Curentul", presa din Sărindar (adică publicațiile de stânga „Adevărul" şi „Dimineața"), dar şi gazete regionale ca „Glasul Bucovinei" sau „Gazeta Transilvaniei", povestesc în cuvinte mai multe sau mai puține filmul suprimării lui Mihai Stelescu. Şi vor continua să o facă multe zile după aceea.

Pe lângă relatarea evenimentelor, anumite ziare țin să facă şi alt tip de precizări, subliniind violența legionarilor ca mod general de acțiune şi ca orientare ideologică. Dacă cineva, care nu ar şti nimic despre Mişcarea Legionară, ar citi aceste texte, şi-ar imagina că legionarii asta au făcut întotdeauna, au omorât mereu cu pistolul, cuțitul şi ce alte arme ar mai fi avut la îndemână. Acesta le-a fost şi scopul.

Echipele de execuție alese la congresul din Tg Mureş au intrat funcțiune [...] Atentatul de ieri demonstrează că Garda de Fier a rămas credincioasă suprimării adversarului, a rămas credincioasă revolverului şi cuțitului şi ea nu înțelege că lupta politică să se facă prin combatare de principii, prin cuvântări şi presă, ci pur şi simplu prin asasinate. „Patria", 18 iulie 1936

Multă vreme nu s-a mai vorbit nimic de criminali şi organizația lor „politică". Organizație care există totuşi, camuflată sub alte denumiri şi în umbra altor fel de măşti. N-am voit niciodată să credem în carența autorității. Ne-a întristat totuşi întotdeauna lipsa de la datorie a acestei autorități. Numai o lipsă de conştiință a gravității momentului istoric ce traversa România, putea să tolereze propaganda ticăloasă a celor fără Dumnezeu. Teama de propria lor piele precum şi convingerea infimă că asemenea diversiuni nu strică, a determinat ca o atitudine imprecisă față de „aşti fără lege". S-a anunțat cu date matematice rezultatul hotărârei conspiratorilor. S-a ştiut şi numele celor vizați. S-a făcut cunoscut chiar numele viitorilor criminali. Cel ucis acum, zilele acestea, a cerut din timp ajutorul autorității. Acest ajutor a lipsit. „Românul", 20 iulie 1936

Unele texte vin exact pe calapodul calomniilor lui Mihai Stelescu şi ale „Cruciadei Românismului": *Aşa de pildă Dalai-Lama românismului nostru, Corneliu Zelea-Codreanu nu se poate lăuda cu acest avantaj. Tatăl său este născut Zelinschi, iar mama - Lisa Launer. Pe ambele ramuri n-a cântat ciocârlia plaiurilor noastre. Şi totuşi, ne dă lecții de românism. Bietul Mihail Stelescu a plătit cu viața comițând imprudența de a vorbi cu documente în revista sa «Cruciada Românismului» despre originea «Fûrerului» valah. Pieptul i-a fost străpuns de gloanțe, pe patul de spital, unde se afla bolnav. Patru teologi, care glăsuiau mieros la facultate despre iubirea creştină a aproapelui şi a păcătosului - au revendicat onoarea stranie de a mânui browningul şi securea.* „Dreptatea", 20 iulie 1936

Cea mai neutră, rezonabilă şi scurtă ştire pe acest subiect este culmea, cea a comuniştilor evrei ai lui Samuel Pauker: *Un grup de adversari politici au asasinat eri, la spitalul Brâncovenesc pe fostul deputat Mihail Stelescu.* „Argus", 18 iulie 1936.

Ataşăm la sfârşitul acestui episod un astfel de articol întreg pentru a ilustra mai bine, pe de o parte, teama partidelor politice în fața pedepsirii lui Stelescu, pe de alta, faptul că presa a taxat mereu şi cu termeni mizerabili numai violența venită din partea legionarilor.

Virgil Teodorescu, Sterie Ciumetti dimpreună cu toți martirizații noştri din prigoana Duca au fost asasinați fie cu revolverul, fie stâlciți în bătaie, doar pentru că făceau campanie electorală unei formațiuni politice legale şi nu au acceptat să îşi trădeze idealul! Nimeni, nimic, nicio indignare, nicio cutremurare în fața violenței, nicio apostrofare din perspectiva moralei creştine. Întreaga tăcere de atunci se revarsă acum spumegând cu furie din gurile de multe feluri politice ale presei.

Pe lângă violență, terorism etc, abia în cazul Stelescu se pune eticheta de asasinat politic. Politic, de ce? Pentru că mortul fusese cândva deputat? Stelescu nu mai făcea parte din 1934 din niciun partid politic. Politic pentru că făcea politică opusă Legiunii? Nici vorbă, aceeaşi presă „serioasă şi scrupuloasă" îl numea pe Stelescu, până să fie omorât, un extremist de dreapta. Şi atunci? La Virgil Teodorescu, omorât la propriu cu politica în brațe – într-o mână avea afişele electorale şi în alta găletuşa cu lipici şi pensula – la el nu a văzut nimeni un asasinat politic!? Nici la Ciumetii, omorât pentru că nu a dezvăluit locația şefului său politic, Corneliu Zelea Codreanu!? Abia acum e politic, pentru că legionarii sunt cei care au lovit.

Mărturii şi reacții ale unor oameni politici

Chiar în ziua pedepsirii, Armand Călinescu îşi notează în jurnal primele impresii. Înțelege că sentințele de la Târgu Mureş se pun efectiv în aplicare şi reia şi el tema preferată a lui Stelescu: originea lui Codreanu. Nu apare nicio părere de rău, nicio picătură de compasiune pentru victimă.

16 iulie 1936. Zece studenți în frunte cu Caratănase merg la spitalul Brâncovenesc unde era internat Mihai Stelescu şi descarcă asupra lui 40 de gloanțe, apoi îl taie cu un topor. Asasinii se predau parchetului. Se pune în aplicare, astfel, planul Gărzii de Fier stabilit în congresul de la Tg. Mureş. Stelescu scotea o foaie „Cruciada Românismului" şi denunța pe Codreanu, în special originea lui străină. Codreanu tatăl este polonez după părintele său şi ungur după mamă. Codreanu fiul are ca mamă o nemțoaică Lanner. Şi acest metis polonezo-român dă lecții de românism! Armand Călinescu, „Însemnări politice. 1919-1939"

continuare în pag. 11

DECEMVIRII

Constantin Argetoianu, notează şi el la două zile distanţă de asasinat, impresiile legate de ştirea momentului. Departe de a-l compătimi pe cel pedepsit, pune pe hârtie nişte cuvinte extrem de interesante.

18 iulie 1936. Opt legionari ai Gărzii de Fier — 7 studenți şi un şofer — au pătruns ieri seară în spitalul Brâncovenesc unde se afla în tratament Stelescu, şi l-au împuşcat. Acest Stelescu era o lichea. Ales deputat în Parlamentul lui Vaida, unul din cei 4 gardişti, deşi avea abia 25 ani şi era încă student (!), se amesteca în toate chestiunile şi ocupa tribuna cu o obrăznicie rară. Era hipnotizat de fondurile secrete. O dată pe lună interpela Guvernul ca să-l întrebe ce am făcut eu cu fondurile de la Ministerul de Interne. Guvernul nu-i răspundea, iar eu, când trecea pe lângă banca mea, îl trimiteam în portul Marsiliei. Mai târziu şi-a trădat camarazii şi pe Zelea-Codreanu tot din patimă pentru fondurile secrete. Dar de data asta nu mai interpela, ci încasa. Exclus ca trădător din Garda de Fier, împreună cu alte unelte de-ale Siguranţei, ca Sergiu Lecca şi alţii, fondase o asociaţie poliţisto-naţionalistă şi scotea o porcărie de foaie, Cruciada Românismului. A primit o pedeapsă bine-meritată. Băieţii care l-au ucis, s-au predat Parchetului. Constantin Argetoianu, „Însemnări Zilnice, Volumul I, 2 februarie 1935 - 31 decembrie 1936"

Aşadar, îl vedea pe Stelescu în adevărata sa lumină: trădător al Legiunii, atras şi stipendiat din fondurile secrete, om al Siguranţei, împrăştiind minciuni prin ziarul său. Argetoianu nu a fost niciodată un susţinător al Mişcării Legionare şi nici un prieten al Căpitanului. Cu toate astea, consideră că Stelescu şi-a meritat soarta şi îi numeşte pe executanţi într-un stil părintesc: „băieţii", nu criminalii, nu asasinii şi nici măcar legionarii.

Cât priveşte statutul de lichea, nu e prima dată când Argetoianu i-l acordă lui Stelescu. Omul politic notase cu trei luni înaintea momentului pedepsirii nişte gânduri extrem de sincere care îşi găseau confirmarea acum. Eliminarea lui Stelescu nu numai că nu l-a surprins pe Argetoianu, dar o prevăzuse şi o înţelesese în mare măsură după Târgu Mureş. Iată ce nota la aproximativ două săptămâni după Congres:

21 aprilie 1936. Am primit şi eu o circulară semnată de Stelescu (renegatul) prin care această lichea denunţă „oamenilor cinstiţi" banda de asasini adunată în jurul lui Codreanu. Om de ordine, nu aprob violenţele săvârşite sau proiectate, dar mi le explic prin exasperarea la care au ajuns toţi oamenii tineri şi curaţi faţă de corupţia celui mai neruşinat regim din câte au guvernat ţara noastră. Desigur că nici din tot acest scandal nu va ieşi nimic; câteva milioane din fondurile secrete vor mai lua drumul cunoscut şi dl. Inculeţ va ieşi şi de astă-dată basma curată. Constantin Argetoianu, „Însemnări Zilnice, Volumul I, 2 februarie 1935 - 31 decembrie 1936"

Panica din Palat şi din camarilă este şi ea foarte bine descrisă de Argetoianu. Desigur, la Târgu Mureş, pe listă fusese trecut şi numele Elenei Lupescu.

18 iulie 1936. Moruzov a venit să vadă pe Pangal şi să-i spună - ca să ajungă la urechile mele - că în anturajul Regelui domneşte panica, de la uciderea lui Stelescu. Poliţistul Moruzov, fără să fi părăsit Statul-Major, lucrează şi la Palat cu Urdăreanu, al cărui om de încredere a ajuns. După Moruzov, Regele se gândeşte iar la un Guvern de mână tare „cu moşul (mareşalul Averescu) sau cu generalul Amza (!!!) în frunte şi în tot cazul cu dl. Argetoianu la Interne. Regele e foarte impresionat de actul gardiştilor: n-a crezut până acum în ameninţările acestui tineret pe care socotea că-l poate utiliza în serviciul popularităţii sale. Acum vede că are a face cu adevăraţi terorişti şi cum ştie că mai sunt echipe organizate în vederea suprimării şi altor persoane, printre care una ce-i stă foarte aproape - a băgat-o pe mânecă. Constantin Argetoianu, „Însemnări Zilnice, Volumul I, 2 februarie 1935-31 decembrie 1936"

După moartea lui Stelescu monopolizarea naţionalismului teoretic pare a fi o grijă specială a clasei politice, folosind-o, atât ca armură contra fricii cauzate de eliminarea lui Stelescu, cât şi ca umbrelă de propagandă menită să îi adune pe susţinători. Care mai de care, oamenii politici, asemeni lui Călinescu, se simt superiori la capitolul naţionalism, declarând că nu acceptă lecţii la acest capitol. Ion Mihalache afirmă asta în cadrul mai multor întâlniri politice avute în ţară în jurul datei de 20 iulie 1936:

Preşedintele partidului arată apoi atitudinea condamnabilă a guvernului în ceea ce priveşte ameninţarea cu moartea a fruntaşilor naţional-ţărănişti. „Când guvernul nu este în stare să garanteze integritatea fizică a omului şi a ajuns pe ultima treaptă a neruşinării şi trăim epoca asasinatelor, mă întreb: CE PĂZEŞTE PATRIARHUL SF. SINOD, MINISTRUL ŞCOALELOR când sub stăpânirea aceasta asasinatul porneşte de la preoţi, elevi şi studenţi? Repet, nu primesc şi nu voiu primi lecţii de naţionalism şi de patriotism decât dela aceia în mijlocul cărora m-am născut. Aici în Muscel poţi vedea naţionalismul adevărat." „Patria", 29 iulie 1936

Vom urmări în continuare ce reacţii interesante au avut doi cunoscuţi oameni politici, vom vedea şi care a fost reacţia „Cruciadei Românismului", ce s-a petrecut cu revista şi cu liderii ei după moartea lui Stelescu. Presa legionară, pe de o parte supusă cenzurii, pe de alta lipsită de ziare cu apariţie zilnică, va reacţiona cu întârziere faţă de presa oficială sau de „Cruciadă", dar reacţiile vor fi dure, hotărâte şi unitare. Dincolo de presa legionară vom vedea ulterior atitudinea Căpitanului, a diverselor structuri legionare, reacţia lui Moţa la valul de atacuri şi acuzaţii formulate de politicieni şi de presă.

CEZARINA CONDURACHE

Apologia crimei

„Dogma asasinatului a fost susţinută în faţa instanţei de judecată care a confirmat mandatele de arestare pentru asasinii lui Stelescu. Tânărul avocat Ionel Moţa a susţinut că asasinatul lui Stelescu nu est o crimă de drept comun, ci una de DREPT DIVIN, deoarece bandiţii s-au legat prin jurământ în faţa lui Dumnezeu că vor săvârşi acest asasinat. Iar gestul de ordinar asasinat, săvârşit de un grup de animale tinere şi înarmate cu revolvere şi securi, împotriva unui bolnav ţintuit la pat, acest gest oribil este clasat, de către acelaşi apărător, între gesturile de ordin... etc.

Nu ne vom opri să discutăm aberaţiile unui pretins intelectual scrântit care ridică asasinatul din noroiul infamiilor umane şi-l plasează între faptele de ordin etic, nici încercarea de a-l scoate pe Dumnezeu complice în asasinatul lui Stelescu, ci vom sublinia numai îndrăzneala nemaipomenită de a se face apologia crimei, chiar în faţa unei instanţe de judecată. Tovărăşia unui guvern – care încearcă să-şi ascundă reacţionarismul sub ghioaga naţionalismului dement – cu asasinii lui I. G. Duca şi toleranţa unui ministru de interne faţă de toate manifestaţiile criminale a unei grupări politice născute dintr-un asasinat, ne-au dus în starea lamentabilă de-a ascul-ta apologia crimei făcută în faţa unui tribunal. E semnul celei mai categorice desagregări morale.

Şi nu e numai atât!

Alt apărător al asasinilor lui Stelescu, d. avocat V. Marin a declarat, tot în faţa tribunalului, că asasinatul lui Stelescu a fost hotărât la Târgu Mureş. Prin urmare, la Tg. Mureş n-a fost un congres studenţesc, ci un tribunal revoluţionar, care a hotărât diferite asasinate, şi ele încep acum să se traducă în fapt. Acest lucru nu poate fi o surpriză pentru d. ministru de interne, deoarece s-a denunţat opiniei publice că gruparea politică de dreapta – care are ca punct iniţial asasinatul prefectului de poliţie din Iaşi – a hotărât la Tg. Mureş suprimarea „instantanee şi catastrofică" – cum spune o murdărie de dreapta despre d. I. Mihalache – formulând chiar o listă care a circulat în publi [...]

Oribilul asasinat a scârbit profund opinia publică şi a deschis ochii naivilor care mai puneau cu indulgenţă această mişcarea tinerească de sub comanda unui căpitan, a cărui nume cu sonorităţi străine îl îndreptăţesc să se erijeze român neaoş şi a cărui singură vrednicie: glonţul repezit într-un corp omenesc, îl îndreptăţesc la o conducere politică. Chiar puţoinii naivi cari priveau cu simpatie această organizare haiducească s-au cutremurat de groază în faţa asasinatului ultim. Asasinatul avu efectul de a zgudui pe visătorii naţionalismului integral din beatitudinea lor tricoloră, arătându-le ca la adăpostul dragostei de ţară se face şcoala crimei. Iar apologia crimei făcută de aşa zişii ideologi ai grupărei, fruntaşi intelectuali şi stâlpi a doctrinei, a ridicat şi ultimul colţ al perdelei naţionaliste care ascundea în dosul ei pofta de sânge şi de mutilare.

Dar această apologie a crimei, făcută cu îndrăsneală şi neruşinare, trebuie să deschidă ochii celor cari au datoria de a păzi ordinea publică şi să ia de urgenţă măsurile cuvenite ca să nu ajungem la totala răsturnare a valorilor şi a moralei".

Vladimir Nicoară
Patria, 1936, 07-23

Horia Sima şi Maramureşul

Preot prof. **MARIUS VIŞOVAN**

În luna mai fiind aniversarea trecerii la cele veşnice a Comandantului Horia Sima († 25 mai 1993), chiar dacă anul acesta nu avem o cifră rotundă am dorit să închinăm câteva gânduri memoriei Comandantului şi reverberaţiilor misiunii sale în sufletul neamului românesc.

Titlul poate părea uşor provocator..., nu există nicio dovadă a prezenţei fizice a lui Horia Sima în Maramureş (deşi ne-am fi bucurat enorm să fie !), lucru perfect explicabil atât prin condiţiile de prigoană antilegionară din majoritatea anilor interbelici, concentrarea activităţii sale pe zona Banatului şi Bucureşti, dezvoltarea târzie a Mişcării în Maramureş şi probabil şi alte motive secundare. Fiind răpit din trupul ţării împreună cu tot nordul Ardealului prin Diktatul de la Viena în august 1940, Maramureşul nu a făcut deloc parte din Statul Naţional - Legionar şi nu a avut parte de efervescenţa legionară atât de benefică din cele 4 luni de guvernare şi nu a făcut nici obiectul măsurilor guvernamentale în care era implicat vice-primministrul Horia Sima. De vizite în Maramureşul ocupat de unguri nici nu putea fi vorba... Apoi în 1941, Horia Sima a părăsit definitiv ţara după lovitura de stat mişelească a noului prigonitor, Antonescu. Maramureşul şi întreg spaţiul românesc aveau să rămână doar în inima şi mintea cuprinzătoare a lui Horia Sima, mereu preocupat de înalta sa responsabilitate în slujba Neamului...

Şi totuşi legătura spirituală este foarte intensă, Horia Sima a fost făcut prezent în Maramureş de sufletul şi credinţa legionară a atâtor tineri maramureşeni - studenţi şi elevi, ţărani şi muncitori şi a altor sute de suflete dârze pe care aceştia le-au antrenat în lupta anticomunistă dând în munţi şi închisori jertfe sublime şi mărturii impresionante. Tinerii legionari din „**grupul Vişovan**" cu activitate între 1946 şi 1948 ştiau că luptă sub ordinele Comandantului Horia Sima, care din exil coordonează rezistenţa din ţară (vezi „Acţiunea de pe malul Tisei" descrisă într-un articol din Permanenţe de acum câţiva ani). Chiar fără să-l fi văzut vreodată personal, fidelitatea faţă de Comandant ca expresie concretă a unităţii legionare, făcea parte - pentru tinerii maramureşeni - din setul de valori nenegociabile pe care le-au mărturisit şi apărat (nu cunosc niciun caz de legionar maramureşean care să fi fost implicat în vreo formă de lepădare sau dizidenţă faţă de Comandant).

Valul de entuziasm al acelor tineri nu s-a stins nici după arestare, **Aurel Vişovan** compune în temniţele de la Sighet şi Cluj poemul legionar „Rapsodia Maramureşului" în care afirmă fără echivoc: „Noi am răspuns chemării lui Horia cel viteaz!", arătând clar că energiile naţionale izvorâte în acei ani din conştiinţa curată a neamului în faţa urgiei bolşevice au ca reper pe urmaşul legitim al Căpitanului, pe deja mult încercatul şi neînfrântul luptător Horia Sima, al cărui model fascina şi mobiliza şi care - fiind în libertate în Occident - inspira speranţă.

În închisorile comuniste, anchetatorii securişti nu de puţine ori au cerut legionarilor să se lepede de Horia Sima, în forme mai brutale sau mai subtile (pentru a distruge astfel unitatea legionară), prin ameninţări, amăgiri sau dezinformări - manevră care a eşuat în imensa majoritate a cazurilor. Şi lui Aurel Vişovan i s-a cerut asta, dar fără succes. Oricât ar fi fost de distrus fizic şi traumatizat psihic după torturile de la Piteşti şi Gherla, încrederea şi fidelitatea faţă de Comandant nu au putut fi clintite.

Unul dintre martirii din elita luptătoare a Maramureşului, **Vasile Vlad** (executat în 1953 în „lotul paraşutiştilor"), cu activitate de durată în Mişcarea Legionară, a participat la cea mai amplă şi spectaculoasă acţiune anticomunistă a Mişcării Legionare din exil, prin care Horia Sima colaborează direct cu armata americană şi cea franceză pentru spargerea Cortinei de Fier. Fraţii lui au fost deasemenea implicaţi în lupta legionară şi şi-au adus tributul lor de credinţă şi jertfă.

Legătura probabil cea mai directă a unui legionar maramureşean cu Comandantul Horia Sima a avut-o camaradul **Vasile Bizău**, membru al „grupului Korneuburg", (componentă a Armatei Naţionale a Guvernului de la Viena condus de Horia Sima în 1944-1945), apoi implicat în activitatea legionară postbelică din exil pentru care Comandantul îi conferă gradul de instructor legionar-ajutor (Horia Sima a şi fost găzduit în casa lui Vasile Bizău din Franţa, în timpul unor călătorii efectuate acolo). Ulterior Vasile Bizău a fost unul dintre donatorii pentru construcţia monumentului Moţa - Marin de la Majadahonda, Spania (inaugurat în 1970), realizare de excepţie, înfăptuită la iniţiativa şi sub coordonarea lui Horia Sima.

Ploaia de calomnii (unele pervers de viclene altele efectiv stupide) continuată şi după 1989 contra lui Horia Sima, în presa şi publicaţiile din România, aparent libere (dar majoritatea controlate sau dirijate tot de fosta Securitate), calomnii din păcate unele susţinute şi de câţiva foşti legionari, din frustrări personale sau compromisuri făcute în detenţie sau în libertate, au găsit un înverşunat adversar în camaradul maramureşean **Gheorghe Andreica** (stabilit la Constanţa), care în mai multe lucrări ale sale, publicate în regie proprie („Punct şi Contrapunct" şi alte câteva) combate neobosit şi cu argumente bine ţintite falsurile vehiculate la adresa Comandantului de-a lungul vremii, reafirmându-şi loialitatea şi admiraţia faţă de acesta. La acestea se adaugă şi textele subsemnatului din revista noastră, din anii 2009-2014, grupate ulterior în două broşuri intitulate „Citindu-l pe Horia Sima" în care am încercat să prezint în mod autentic aspecte din activitatea şi gândirea Comandantului, legându-l simbolic de Maramureş şi prin această modestă contribuţie.

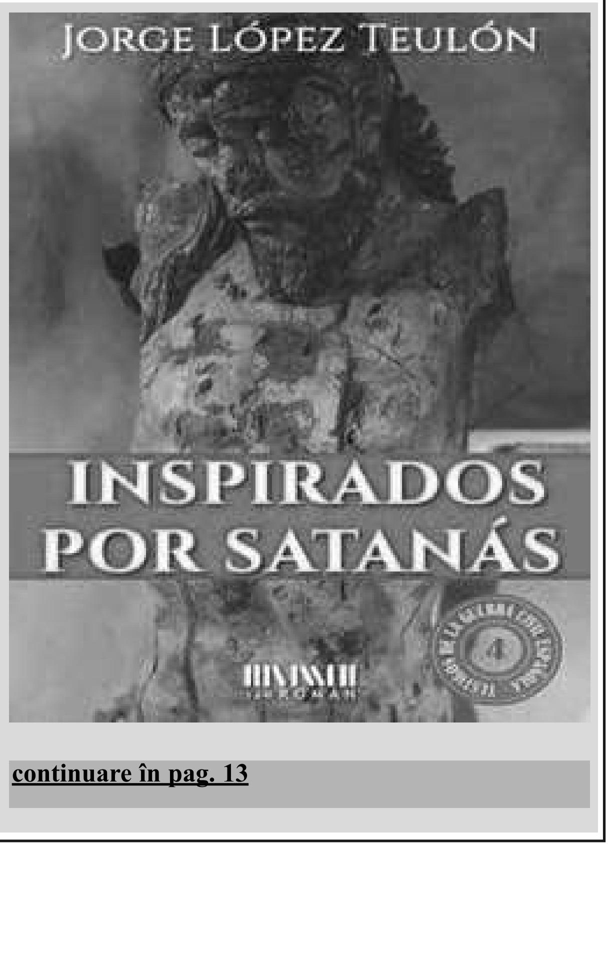
Nu aş vrea să închei aceste evocări fără a semnala prezenţa la noi la Sighet în anii 1998-2000 (încă era în viaţă tatăl meu) a două personalităţi marcante: domnul **Nicolae Roşca** din Constanţa (secretar general al Senatului Legionar, secretar personal şi prieten apropiat al lui Horia Sima timp de peste 40 ani, preşedintele Fundaţiei noastre „George Manu" în ultimii ani de viaţă) şi domnul **Jose Luis Jerez Riesco** din Spania (avocatul Comandantului în anii exilului, profesor universitar, eminent jurist şi istoric, mare prieten al Mişcării Legionare şi al românilor), prezenţă care ne-a bucurat şi onorat în mod deosebit. Aceşti camarazi de înaltă distincţie morală şi intelectuală au adus cu ei în Maramureş ceva din comoara sufletească a lui Horia Sima...

Martirii din Spania, între cruzimea asasinatelor şi sublimul jertfei creştine

Persecuţia anticreştină din Spania din deceniul 4 al secolului trecut a întrecut în cruzime şi amploare a atrocităţilor multe din paginile similare cunoscute până atunci. Ea nu este doar opera comuniştilor (care cu adevărat au dominat de la un punct încolo coaliţia de stânga din timpul războiului civil 1936-1939, dar multe din crime au avut autori sau organizatori socialişti, anarhişti sau separatişti), ci acoperă tot deceniul, începând din 1931 când republica nou înfiinţată a urmărit programatic să lovească în instituţia Bisericii şi în cultura creştină, la măsurile restrictive şi discriminatorii hotărâte prin legi de inspiraţie masonică adăugându-se incendierile de biserici şi mănăstiri, biblioteci şi sedii ale unor partide şi asociaţii creştine (fapte nesancţionate de justiţie în imensa majoritate a cazurilor). Preşedintele mason Manuel Azana avea să declare triumfalist: „Spania nu mai este catolică!"

Val masiv de canonizări

Numărul de victime ale terorii anticreştine fiind foarte mare (se estimează la 10.000 numărul de persoane asasinate pe motive de ură contra credinţei dintre care aproximativ 4.000 de preoţi, 3.000 de călugariţe şi 3.000 de creştini angajaţi), episcopiile şi ordinele călugăreşti catolice din Spania au înaintat la Roma un număr mare de dosare de canonizare şi continuă să o facă într-un ritm constant. Până la ora actuală au fost beatificaţi 2130 de martiri (prima fază a canonizării în procedura catolică, declararea ca „fericiţi") iar alte 3.000 de dosare fiind în derulare, practic în fiecare an adăugându-se cel puţin câteva zeci de noi beatificări. Procedura catolică de beatificare, în cazul martirilor, poate dura un timp variabil la nivel local (până se adună la episcopie toate documentele necesare despre viaţa, virtuţile şi martiriul persoanei şi se formulează anumite concluzii

continuare în pag. 13

Universul concentrațional românesc (IV)

Întoarcerea armelor de la 23 august 1944, înainte de toate, marchează trecerea României în zona de dominație a sovieticilor din cea a germanilor. Etapele care vor urma în perioada de tranziție (1944-1948) vor fi apoi o consecință firească a înțelegerii dintre capitaliști și comuniști, care câștigaseră războiul. Toate popoarele de dincoace de cortina de fier (indiferent de atitudinea din timpul războiului):

- polonezii, cehoslovacii – s-au împotrivit de la început expansiunii Germaniei;

- bulgarii – care au păstrat o atitudine de relativă neutralitate;

- românii – care s-au bătut și au făcut enorme sacrificii de sânge, atât alături de Axă, cât și de Aliați;

- ungurii – care au luptat până la sfârșitul războiului alături de nemți –

au avut aceeași soartă: comunizarea, cu întreg cortegiul de consecințe. A existat o deosebire de ritm și intensitate. României i s-a aplicat regimul cel mai dur pe întreaga perioadă.

Universul concentrațional va continua imperturbabil. În ciuda proclamației dată către țară de regele Mihai, în seara de 23 august, prin care se promitea începutul unei ere de libertate, de domnia legii și desființarea lagărelor de internare, situația anterioară nu numai că va continua, ci presiunea concentrațională în 1944-1945 se va intensifica. Coaliția politică dintre țărăniști-liberali, social-democrați și comuniști aplica fără jenă măsurile ilegale de restrângere a libertății. Numeroși cetățeni români vor fi predați NKVD. Jandarmeria, poliția și armata vor aresta întreaga populație germană aptă de muncă și o vor preda Uniunii Sovietice. Vor colabora cu unități speciale ruse pentru capturarea parașutiștilor veniți din Germania și la distrugerea centrelor de rezistență și luptă din spatele frontului. O amnistie selectivă va elibera din închisori comuniștii condamnați. Cei din lagăre fuseseră sloboziți înainte de 23 august. Condamnații pentru delicte în favoarea Gărzii de Fier rămân în continuare înapoia gratiilor. În toamna anului 1944, în capitala fiecărui județ se improvizează câte un lagăr în care sunt închiși legionari cunoscuți și suspecții antisovietici. Lumea concentrațională atinge din nou cifre record. Serviciile speciale ale armatei sovietice operează nestingherite arestări, conduc anchete, organizează tribunale militare.

Guvernul de coaliție nu schițează niciun gest de împotrivire hotărâtă, aparatul de stat înfricoșat și oportunist colaborează zelos cu armata roșie și comisia aliată de aplicare a armistițiului, unde comuniștii monopolizează factorul decizional.

Lagărul de Târgu-Jiu continuă să funcționeze. Apar noi unități: Caracal, Slobozia etc.

Până acum, răstălmăcindu-se lupta pentru dreptate socială, precum și prezența a numeroși muncitori în rândurile Legiunii, la instigația lui Antonescu, apăruseră numeroase insinuări de complicitate cu comunismul.

De astă dată, când prăbușirea Germaniei este iminentă, legionarii devin fasciști primejdioși, pentru a justifica abuzurile la care sunt supuși.

În aresturile jandarmeriei și în spațiile de detenție improvizate domnește bunul plac al militarilor abrutizați de educația cazonă. Niciun respect pentru femei, preoți: sunt umiliți, intelectualii sunt ofensați și supuși la corvezi degradante, lipsesc instalațiile sanitare, condițiile de cazare sunt primitive. Oamenii trăiesc sub amenințarea intervenției armatei roșii, care va năvăli peste ei și îi va masacra, în aer plutește spectrul deportării în Siberia.

Lagărul de la Caracal este înființat la sfârșitul anului 1944. Este destinat militanților cu atitudine de dreapta, celor cu manifestări pro-germane și unor colaboratori zeloși de rang secundar ai dictaturii militare.

Dintre cei 1600 de internați, după calculele aproximative ale lui Onisifor Ghibu, 1200 sunt legionari. Printre numele cunoscute, amintim pe P. Panaitescu, Constantin Gane, Meitani, Ciorogaru, Noveanu, Napoleon Crețu etc. Tot aici a fost adusă soția lui C. Z. Codreanu, Iridenta Moța, Tița Pavelescu.

Regimul fluctuant fără durități excesive a fost dominat de starea de confuzie și instabilitate politică din țară.

În ciuda schimbărilor spectaculoase de pe scena politică românească, a divergențelor și ciocnirilor de opinii, a primenirii operanților de la pupitru de comandă al puterii, universul concentrațional își continuă netulburat ritmul, în punctele fierbinți rămânând în continuare legionarii.

Grupările istorice, în colaborare cu comuniștii, aplicau metodele împotriva cărora susțin că au luptat: s-au schimbat numai măștile. În rest, nimic nou!

(va urma)

NICU CĂLINESCU

Gazeta de Vest, februarie 1992

MARTIRII DIN SPANIA,
ÎNTRE CRUZIMEA ASASINATELOR
ȘI SUBLIMUL JERTFEI CREȘTINE

provizorii) apoi procedura standard de la Roma, cu momente și termene clar fixate și relativ scurte, totul finalizându-se cu votul final al Congregației pentru Cauzele Sfinților și semnătura Sf. Părinte Papa.

Canonizarea unor creștini implicați politic?

Un nou câmp de investigație (privit cu multă reticență până de curând) este posibilitatea canonizării unor persoane care au făcut parte din partide politice. Dacă în cazul episcopilor, preoților și călugărițelor în general problema aceasta nu se pune, dintre cei 3.000 de laici martiri mulți au fost membri ai unor partide. Este implicarea într-un partid politic (care ar semnifica teoretic interese de grup și nu o viziune largă, de iubire universală dezinteresată) incompatibilă cu mărturia creștină autentică? Cum se împacă această apartenență politică cu eroismul mărturiei pentru Cristos dusă până la sublimul martiriului, o realitate în cazul unui număr mare de creștini spanioli? După părerea expertului Jorge Lopez Teulon, autor al unei recente lucrări de referință pe subiectul nostru (foto), problema este abordată cu mai multă deschidere în ultima vreme și am putea avea în curând și asemenea canonizări, fiind un mare pas înainte. Desigur, este vorba de membri ai unor partide de inspirație creștină a căror doctrină nu era incompatibilă cu învățătura Bisericii (cum se întâmplă din păcate cu mai toate partidele de azi, n.n.) și mulți din cei implicați s-au înregimentat politic tocmai pentru a-și apăra în mod organizat bisericile și preoții. În climatul incendiar al Spaniei din vara lui 1936, nu mai era loc pentru neutralitate... Ezitările autorității bisericești (nu doar în Spania) de a canoniza persoane implicate politic se datorează temerii ca nu cumva canonizarea persoanei să fie interpretată ca și canonizarea partidului sau a doctrinei politice respective. Se pare însă că, în mod prudent, se pot depăși aceste probleme iar cei care merită gloria altarelor să primească recunoașterea oficială.

Nu doar crime, ci atrocități diabolice

Masacrele comise de guvernul de stânga (și milițiile din subordine) din Spania între 1936-1939 împotriva oricărei forme de opoziție reală, potențială sau doar imaginară, spirala cruzimilor practicate cu delectare perversă nu pot fi catalogate doar ca simple crime în care uciderea unei persoane este modul de eliminare fizică a unui adversar, ci sunt mult mai mult decât atât, poate expresia „atrocități diabolice" s-ar putea apropia de realitate. O țintă preferată au fost în mod evident preoții și călugărițele, oamenii Bisericii în general care nu trebuiau doar uciși ci și batjocoriți, înainte și după moarte, pentru a murdări, a profana tot ce este sfânt, consacrat lui Dumnezeu. Sunt cunoscute nenumărate cazuri de tortură, de ciopârțire a corpurilor victimelor, înainte sau după moarte (foarte frecvent cazuri de preoți la care li s-au tăiat organele genitale pentru a fi expuse pe altarele bisericilor profanate și incendiate), imaginația torționarilor necunoscând limite, ajungând până la tăierea în bucăți de vie a victimei (călugărița carmelită Apolonia de Lizarraga a fost dezbrăcată, supusă la mai multe chinuri și apoi tăiată cu fierestrăul de vie în bucăți, operațiunea continuând și după deces, corpul ei fiind dat apoi mâncare la porci). Zecile de mii de torționari și criminali comuniști (sau aliați ai acestora) au fost, după expresia lui Teulon, inspirați de Satana (de aici titlul cărții). O parte dintre ei au fost prinși și judecați după război de regimul Franco, dar șefii cei mari au părăsit la timp Spania și au trăit din banii și bunurile furate, înființând tot felul de „comitete antifasciste" și pozând în „luptători pentru democrație".

Preot prof. MARIUS VIȘOVAN

Insula Osândiților

ION DUNCA

Am nimerit înainte de campania agricolă propriu zisă,dar am intrat direct în muncă. Inițial la repararea digurilor deteriorate de viitura din acel an. Băștinașii spuneau că Dunărea avea o inexplicabilă periodicitate de șapte ani între o revărsare majoră și alta. Marea de cafea cu lapte pe care navigaserăm la venire, a fost tocmai unul din acei ani de revărsare regulată a Dunării. Cum digurile nu fuseseră protejate (în conformitate cu balcanicul „las-că merge și așa”), valurile ridicate de vânt, au erodat digurile la baza lor și chiar mai sus, până unde au ajuns treptat, concomitent cu creșterea „cotelor”, ceea ce impunea reparații urgente. Așa că am ajuns la binecunoscuta roabă. Știam că după o săptămână-două, febra musculară se va ameliora, palmele se vor bătuci și pielea lor se va îngroșa precum talpa bocancului și viața va deveni suportabilă.

De fapt era bine – în parametrii pușcăriașului cu experiență - eram afară, în aer liber, cu un cer splendid de primăvară deasupra capului. Cum știam că nu poți să ai totul, ne mulțumeam cu ce aveam. Eram fascinat de mulțimea păsărilor, Insula era de fapt o micro-deltă, cu toate ale ei. Printre terenurile ce formau incinte îndiguite unde se practica o agricultură intensivă, cu un sistem de irigații bine pus la punct pentru vremea aceea, erau porțiuni lăsate intacte, gârle și gârlițe ca și o sumedenie de bălți unde hălăduiau în voie păsările, de la stârci la elegantele egrete, pelicani și chiar majestuosul codalb, vulturul pe cale de dispariție și protejat cu strășnicie de legi severe.

Pâlcuri de pădure de baltă în care predominau sălciile și plopii, înviorau peisajul, care altfel ar fi fost sterp pentru noi, maramureșenii, obișnuiți să ne rezemăm privirile pe dealuri și munți împăduriți, îndeosebi cu molid și brad. Era totuși ceva nou și deloc urât. Frumosul poate fi găsit, dacă te străduiești și-l cauți. Oricum, era infinit mai frumos decât pe Canalul arid, prăfos, dezolant. Măcar era verdeață din belșug, umezeala locului favoriza o adevărată efervescență a naturii care exploda în acea primă primăvară începută în Insulă.

Nu prea aveam noi timp să contemplăm. Zbieretele caraliilor care ne îmboldeau la muncă, pe cât de inutile pe atât de enervante, nu ne prea lăsau timp pentru astfel de ocupații neproductive, dar tot mai furam câte ceva.

Oricum, cu toată greutatea muncii, cu toată usturimea din palme, tot eram bucuroși că am scăpat din regimul prelungit de celulă, determinat de procesele noastre.

Trebuie neapărat să subliniez un fapt cel puțin bizar. Erau acolo oameni din toată țara și dintre toți, care aveau o istorie recentă asemănătoare cu a noastră, nu am întâlnit nici măcar un singur caz în care sentința să fi fost casată, procesul rejudecat și condamnările diminuate. Nici vorbitoarele aprobate de doi președinți de complete de judecată, diferiți. Cazul nostru era, după toate probabilitățile, unic. Cineva ne-a păzit, ne-a ocrotit și ne-a condus – nu după gustul nostru -, pe o cale grea, dar salvatoare.

Nu pot să nu mă refer aici la faptul că, nu tot ce ni se pare a fi bun, este neapărat bun. Dovada ar putea fi și în următoarele.

Dacă sentințele noastre din prima instanță ar fi rămas definitive, am fi ajuns după toate probabilitățile înainte cu doi ani în Insula Mare, sau poate la Periprava, în Deltă, unde-și găsise cu niște ani în urmă sfârșitul, bunicul meu, Dunca Dumitru Joldea din Ieud. Poate nu am mai fi fost în viață. Poate! Deoarece, cam în aceeași perioadă în care ne plângeam de regimul de exterminare de la Satu Mare, în Salcia se murea pe capete, fie din cauza holerei, fie deoarece digurile fuseseră rupte și au fost puși deținuții să zăgăzuiască năvala apei, cu saltele umplute cu paie. Fie alte cauze. Max Bănuș descrie în memoriile sale ororile petrecute atunci, acolo. Unde ne aflam noi acum și am aflat câte ceva de la cei cu vechime în Salcia, monstruozitatea celor petrecute acolo. Atunci, când ne revoltam – justificat - de tratamentul crud la care eram supuși. Iar acum, cunoscând monstruoasa realitate, ne-am dat seama că de fapt am fost scutiți de o mizerie incalculabil mai mare, decât cea suportată de noi în celularul penitenciarului din Satu Mare.

Pe scurt, la Salcia s-a murit. Nu se știe câți și probabil nu se va ști niciodată. Am aflat mai târziu că la Stoenești ar fi fost îngropați zeci de oameni sub un saivan, care continua să funcționeze ca atare și acum. Cine au fost? Câți au fost? Întrebări fără răspuns…

Pe acolo a trecut moartea și a recoltat ceea ce-i fusese destinat. Cum? Nu vreau să încarc relatările de față cu amănunte macabre. Ele sunt descrise de alții, mai bine și mai real decât aș putea să o fac eu.

Din momentul în care am devenit, pentru o bună bucată de vreme pensionari ai Salciei, ne-am identificat cât am putut de repede cu atmosfera ei. Ca lagăr de deținuți politici.

Nu ne aliniaserăm bine pe platou în noile formații pe brigăzi, că a venit spre cunoaștere comandantul „coloniei”, pe care, curios, l-am identificat imediat. Era cel care pe Canal era slt. Nica și-l știam de la Poarta Albă. Avea pe atunci reputația de om cumsecade, simpatizat de deținuții care erau în general extrem de zgârciți cu asemenea aprecieri. Când era vorba de ofițeri din „cadrele MAI”. Acum era căpitan și comandant.

Ne-am zis că e în regulă. A și fost, căci imediat l-a identificat pe Nistor Man, care-i dăduse de furcă odinioară, pe Canal și l-a admonestat imediat.

- Ce faci Nistore, nu te-ai astâmpărat? Ce ți-am spus eu cândva? Iar mă cauți?

La care Nistor, consecvent cu el însuși a răspuns, calm dar ferm.

- Domnule comandant, eu nu mi-am schimbat nicio clipă modul de gândire. Nu am cerut să fiu eliberat, iar dv. știți asta. Așa că e firesc să mă găsesc aici.

- Offf! A fost răspunsul căpitanului. Sper să nu-mi faci probleme.

De aici încolo, conversația a cam luat-o razna, dar în cele din urmă nu s-a ajuns acolo unde se temea comandantul, la un conflict major.

Fostul slt. Nica cel considerat omenos, evoluase, nu se știe cum, de la o poziție subalternă la una majoră, ditamai comandant de lagăr, fie el și în Insula Mare, dar de fapt pe plan local „central”, funcție mare și importantă și, posibil că și mentalitatea lui se mai schimbase sau nu. Deocamdată părea că nu.

Dacă nu l-aș fi văzut cu ochii mei, cum l-a doborât cu o singură lovitură pe unul solid, fără alt motiv înafara intimidării, acum aș depune mărturie cu mâna pe inimă, pentru cumsecădenia lui Nica, pentru a-l declara public ca fiind OM. Dar l-am văzut! Atunci! Dovedindu-se neom. O spun cu durere, acum și oricând.

Însă, dincolo de episodul precizat, trebuie să spun că Nica, cel care adăugase multe kg. la greutatea sa comparativ cu cel de la Canal, a avut totuși un rest de bun simț ca atâta vreme cât a fost comandant la Salcia, să nu ne otrăvească zilele mai mult decât era strict necesar și pentru a ieși el însuși bine față de superiorii lui. Ieșea bine, datorită nouă.

Simplu: nici țăranii, nici ceilalți, care aveau cu toții rădăcinile în țărănime, nu aveau inima să distrugă nici un firicel de grâu, porumb, orz sau orice altceva din rodul pământului. Se muncea cu o

conștiinciozitate exemplară și cu o râvnă de negăsit pe atunci în țară, la oamenii ziși liberi. Poate părea absurd. Nu era. Oricât de ciudat ar părea, noi iubeam tot ce era viu și intrețineam viața cât puteam. Și cum puteam!?!

Nu te lăsa inima să faci lucru de mântuială, să-ți bați joc de munca pe care o prestai, chit că beneficiile pentru robi, erau egale cu zero. Cel mult o carte poștală cu câteva rânduri șablon, ticluite de stăpâni, ca fiind unicul mod de a-i înștiința pe cei de acasă că trăiești undeva. Să primești un colet de 5 kg. alimente și 400 de țigări, valută forte prin zonă.

Trebuie să spun că hrana la Salcia, dacă nu era cine știe ce variată sau excesiv de consistentă, era gustoasă. Datorită unui bucătar – care nici măcar nu era de meserie -, om mai în vârstă, cu talent real și abnegație, la care se adăuga ajutorul nostru neprecupețit. Care ajutor consta din colectarea de pe câmp a tot felul de „buruieni”, cunoscute de cei versați în materie – în principal ștevie -, o plantă inexistentă după ceea ce știu prin părțile noastre, dar berechet prin Insulă și care avea proprietatea de a da gust mâncării. Care mâncare nu era în gemeral nici prea bună, nici prea rea din punct de vedere caloric. Ni se dădea și carne.

Aici trebuie făcută o precizare: carnea era de cal! Gicu Bulacu pretindea mai târziu că a mâncat pe Insulă o iapă cu mânz cu tot. Subsemnatul, deși am stat mai mult ca Gicu în Insulă, am ratat mânzul.

Îi cășunase nu știu cărui înțelept cocoțat pe undeva pe sus, că mecanizarea face inutilă și păguboasă existența cailor și în consecință a decis exterminarea sărmanelor cabaline. Monstruozitatea aceasta a făcut ca bietele patrupede să fie condamnate fără proces și fără drept de apel și ajunse într-un hal de nedescris, să fie măcelărite într-o manieră barbară și transformate în hrană pentru deținuți. Bucătarul nostru făcea adevărate minuni pentru a face comestibilă carnea aceasta. Noi, ce să facem? O înghițeam. Nefiind mofturos de felul meu,o suportam destul de bine. Asta până la un anumit moment, când, nu știu de ce, subit, nu am mai putut să o înghit. Nu am nici o explicație, nu au fost simptome sau semne de avertizare, nicio formă de tranziție. Totul a fost brusc și definitiv. Ca atare nu am mai mâncat-o și astfel am ratat mânzul de care vorbea Gicu.

Pentru a rezuma toată istoria cu cărțile poștale și cu pachetele de acasă, precizez că în toată „perioada Salcia” am dat un preț mare de efort, sudoare, febră musculară și oboseală indescriptibilă, ca și de toate mizeriile imaginabile, pentru a păstra legătura atât de fragilă cu cei de acasă. Consideram că nici un efort nu-i prea mare, pentru a-i liniști pe ai noștri, să știe că existăm, nu contează unde, dar existăm. Iar stăpânii știau aceasta și ne exploatau fără scrupule. Zece rânduri de text tipizat pe o carte postală, era salariul nostru pentru o lună de muncă silnică.

(va urma)

Cu Gheorghe Andreica în celulă, la Sighet (10)

Cu o voință neobosită de a scoate la lumină teroarea și crimele comunismului din România, în toată amploarea și grozăvia lor, camaradul maramureșean, stabilit la Constanța, Gheorghe Andreica (1931-2010) și-a consacrat ultimele două decenii din viață adunării și publicării de mărturii directe, necenzurate și necosmetizate, de la supraviețuitorii infernului temnițelor și lagărelor celui mai barbar regim din istoria țării noastre. Probabil cea mai cunoscută dintre lucrările sale, cartea „Cu ghiozdanul la închisoare" relatează pe larg atmosfera din primul an de detenție (1948-1949), la Sighet (cea mai mare parte) dar și la Cluj (perioada procesului) și apoi Jilava (trierea spre locurile de executare a pedepselor), constituind un document de valoare, unic în bună măsură (ceilalți memorialiști maramureșeni referindu-se doar tangențial la această primă perioadă). Oferim cititorilor aceste fragmente prin care, alături de Gheorghe Andreica ne „furișăm" și noi în închisoarea din Sighet, în acele prime luni de detenție…

(**Preot prof. MARIUS VIȘOVAN**)

Administrația a început să ne dea broșurele ateiste și o carte intitulată „În umbra celulei" de dr. Petru Groza - primul ministru al țării. Broșurelele ne plictiseau de moarte, așa că nu le-am citit. În schimb cartea lui Groza ne tenta, datorită titlului său adecvat situației noastre. Am citit eu până am ajuns la un capitol unde Petru Groza - încă bine ghiftuit de acasă - a refuzat în arestul de la Malmaison plăcintele calde și sfărâinde. Tocmai atunci, la plăcintăria din preajma închisorii se scoteau produsele aburinde din cuptor. Un val de miros ademenitor și de nas rupător pătrundea printre zăbrele...

- *Vasăzică, tu Petru Groza refuzai cu aroganță - dobitocule - bunătățile de plăcinte oferite de regimul burghez, iar acum, când ești la putere, ne omori cu foamea?!...* Și trosc cu cartea de perete.

- *Ai înebunit? Ce ți-a venit?* s-a mirat Ilban.

- *Poftim, citește și tu, să văd ce atitudine iei.*

Când Ilban a dat și el cu ochii de textul cu pricina, aruncă volumul puțin mai sus și-i arse un picior de a sărit până-n tavan. Apoi ne-am dispus unul lângă ușă și altul lângă geam, și astfel am jucat fotbal cu opera primului ministru. Cartea era bine legată, așa că nu s-a desfăcut. Am bătut la ușă și i-am dat-o gardianului ca s-o dea mai departe, susținând că noi am citit-o. I-am avertizat și pe ceilalți, astfel că n-a citit nimeni altceva decât capitolul cu plăcintele, după care - ori au trântit-o de perete, ori au jucat un meci de fotbal cu ea. Când a fost restituită, era ferfeniță făcută, dar nu și dezmembrată. Primul gardian Târnăveanu a rămas încântat de „succesul" pe care l-a avut cartea, deducând că uzura ei se datorează interesului nostru de a citi și a răsciti.

*

Nu-mi amintesc cum - pentru un timp - am rămas singur în celulă. În celula vecină, din partea dreaptă - tot singur - era Petiu Codrea (Petru sau Petrică dar între colegi îi spuneam Petiu, fiu de învățător din Sighet, dar copilăria a petrecut-o în pitoreasca vale Șugău, unde tatăl său a înființat prima școală) cu care toată ziua discutam prin crăpătura de lângă țeava de calorifer. La un moment dat, căutând prin buzunarele hainei, găsesc în buzunarul pentru ceas un „cățel" de usturoi destul de mare. Cum a ajuns acolo nu-mi dădeam seama nici atunci. Mare minune! L-am curățat de coajă și apoi l-am mâncat, savurându-l și imaginându-mi că mănânc un cârnat abia scos din afumătoare și prăjit de scumpa mea mamă.

Mi-a înviorat tot corpul. Mă simțeam un altul... îmi trecu prin minte că ar fi cazul să-l păcălesc pe Petiu Codrea din celula vecină. L-am chemat la calorifer și i-am zis:

- *Petiule, pune nasul lângă țeava de calorifer și spune-mi ce*
simți?

- *... Văleu! Ai mâncat cârnat. De unde-l ai, spune-mi și mie poate reușesc să obțin și eu...*

Mult timp a încercat bietul Petiu să ghicească cum am reușit eu să procur cârnatul...

*

Într-o bună zi - a venit gardianul cu un deținut frizer, ca să ne tundă la zero și să ne bărbierească dacă e cazul. N-a fost... Frizer era nea Gică, un deținut de drept comun, condamnat la 25 de ani muncă silnică pentru crimă cu tâlhărie. Purta favoriți și avea o căutătură de om periculos, cu tot aerul pașnic pe care și-l dădea. La vederea acestui om și a sculelor lui ascuțite m-a apucat o frică instinctivă și copilărească. Am mascat-o cât am putut ca să nu mă dau de gol că sunt fricos... Interesant a fost că, aducându-ne frizerul, gardianul ne-a lăsat toate ușile deschise, după care a plecat la „hoții" lui din secția de drept comun.

Am scos la început puțin capul pe ușă și am văzut că nu-i nimeni pe secție, am țâșnit pe coridor, intrând în celula vecină. I-am scos limba colegului de acolo și apoi, strecurându-mă pe lângă perete, am intrat în cealaltă celulă. Și tot așa, până ce am intrat prin toate celulele, scoțând limba și făcând fel de fel de grimase din cale afară de copilărești. Toate acestea au avut darul de a ne înveseli peste măsură.

Ieșit în larg, mi se părea închisoarea cât o planetă uriașă ce trebuie acum cercetată și cartografiată. Parcă toată lumea era a mea. Nici nu mai simțeam nevoia de a fi liber. Era destul de largă pușcăria și avea atâtea taine și ascunzișuri cum nici pământul întreg nu avea pe vremea lui Columb.

Revenit în secție, bătrânul gardian Tivadar deabia îndrăznea să mă vadă. Zburam pe coridor mai ceva ca un mânz scăpat din padoc, spre disperarea lui, care avea o frică nemărginită de primgardianul Târnăveanu.

(**Gheorghe Andreica**, *„Cu ghiozdanul la închisoare"*)

Dreptul la Memorie:

Abonați-vă la revista „PERMANENȚE"

Dragi prieteni, Revista noastră, „Permanențe", a intrat în 2024 în al 27-lea an de existență. Înființată în 1998 de supraviețuitorii temnițelor carliste, antonesciene și comuniste, cu apariție lunară neîntreruptă, „Permanențe" a rămas singura revistă național-creștină care mai apare în România, în format fizic, în mod constant. Avem dreptul la memorie, la adevăr, la istorie, la demnitate. Avem obligația să ducem mai departe moștenirea primită de la seniorii pătimitori în temnițele carliste, antonesciene, comuniste.

Revista „Permanențe" face parte din această moștenire. Costurile tot mai mari generate de tipărirea și distribuirea unei reviste de acest fel au cauzat dispariția multor publicații de gen apărute după 1990. Și noi ne confruntăm cu aceeași problemă, dar suntem hotărâți să continuăm. Pentru a face asta, avem nevoie și de ajutorul vostru.

Vă rog - pe toți cei care puteți și doriți - să ne sprijiniți, abonându-vă, reînnoind abonamentul pe care îl aveți deja la revista „Permanențe" sau făcând donații. Prețul abonamentului este de 150 lei/ an pentru abonații din România, respectiv 60 euro/ 70 dolari/ an pentru abonații din străinătate.

Revista apare lunar și se expediază prin poștă pe adresa abonaților.

Contravaloarea abonamentului sau donațiile se pot achita prin mandat poștal pe adresa:

Militaru Carmen Daniela, Str. Austrului nr. 12, Bl. 3, Sc. C, Ap. 32, 024073, București
sau prin virament bancar pe coordonatele următoare:

Fundația „Profesor George Manu",
Banca Transilvania,
swift code: BTRLRO22XXX
USD - IBAN:
RO17BTRL04102205797941XX
EUR - IBAN:
RO80BTRL04104205797941XX
LEI - IBAN:
RO34BTRL04101205797941XX

Vă invit să mergem înainte, împreună!

Cezarina Condurache,
Președinte Fundația „Profesor George Manu"

Atitudini din exil - Pe linia neamului

Massă şi elită

Speculaţiile ce se fac în gândirea modernă asupra conceptelor de "massă" şi "elită" suferă de un viciu fundamental: temele sunt tratate în abstract, ca şi cum s-ar referi la realităţi de sine stătătoare. Desprinse de corpul social care le dă viaţă şi generalizate, este firesc ca aceste noţiuni să apară într-o falsă lumină. În această perspectivă izolaţionistă, massa şi elita n-au altă putinţă decât de a se afirma una în detrimentul celeilalte, pentru că entitatea ce putea să le asigure pacea şi conlucrarea, naţiunea, a fost scoasă din circulaţie. Fenomenele sunt cercetate la suprafaţă, fără a mai fi raportate la realitatea comună căreia îi aparţin. Se operează cu succedaneele noţiunii, în loc să se caute dezlegarea problemei pornind din creştetul ei.

Un elementar apel la experienţă ne convinge că nu există decât "masse naţionale" pe suprafaţa pământului. Întinderi uniforme de oameni, fără caractere etnice distincte, nu întâlnim nicăieri. Peste acest fapt nu se poate trece. (Evident, nu ne referim la "fenomenele de massă", care sunt apariţii de moment, ci la un fapt mult mai constant, caracteristic vieţii moderne, la marea mulţime a unui popor, care se dezmorţeşte şi îşi reclamă cu hotărâre dreptul în stat şi în societate). Şi atunci raportul dintre cei doi termeni trebuie dezbătut pe platforma naţiunii. Cum rostul unei elite este de a conduce massa, ea nu-şi va putea îndeplini chemarea decât punându-se în slujba organismului de bază, adică devenind o elită naţională. Chiar şi în biserică, instituţie clădită pe ideea universalităţii, nu se poate face abstracţie de acest principiu.

Massa şi elita sunt energii, sunt moduri de tensiune specifice naţiunii. Şi una şi alta îşi trag puterea de la o realitate superioară amândurora: neamul. De aici şi posibilitatea acordului dintre ele. Sufletul unui neam este prezent şi este acelaşi în massă ca şi în elită. În massă răzbate mai greoi, în vreme ce în elită îşi ia avânt şi îndrăzneală.

O elită este formată din indivizii care au ajuns să stăpânească aria spirituală a unei naţiuni. Elita gândeşte şi acţionează pe neam, ca entitate inalterabilă în timp. Sau, cum se exprima Corneliu Codreanu, cunoaşte legile de viaţă ale neamului şi îl conduce în spiritul acestor legi.

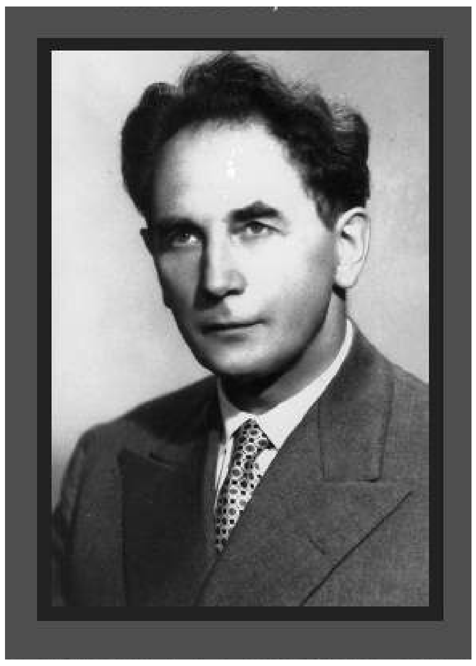
Pătura conducătoare a unei ţări nu coincide totdeauna cu elita. Sub haina ei se poate ascunde şi o altă elită. Nici oamenii cu carte, intelectualii, funcţionărimea statului, liberii profesionişti, nu aparţin cu necesitate elitei. Poţi să îngrămădeşti cunoştinţe peste cunoştinţe, diplome peste diplome, şi să rămâi străin de tainele unui neam. Nu putem construi egalitatea intelectual - om de elită. Cel mult e valabilă presupoziţia că intelectualii, dispunând de mijloace de informaţie mai numeroase asupra vieţii unui neam, din sânul lor se vor recruta mai multe elemente de elită. Cartea nu e decât un instrument de pătrundere în lumea neamului, dar cât de adânc s-a înaintat spre inima lui, e o chestiune de trăire şi documentare interioară. Un intelectual ce şi-a însuşit vasta panoramă a neamului e socotit om de cultură. Un intelectual lipsit de viziunea intrinsecă a neamului rămâne cel mult un specialist onorabil.

Nimic nu împiedică, în principiu, ca un individ să se ridice din rândurile massei de-a dreptul în cadrul elitei. Şi unui muncitor şi ţăran îi este dat să cucerească tainele unui neam, să treacă de la trăirea anonimă a legilor lui de viaţă la trăirea lor distinctivă şi creatoare. Elita este o proiecţie a spiritului şi în spirit mutaţiile cele mai îndrăzneţe sunt posibile. Ea nu este o castă, ci o categorie deschisă massei şi în continuă primenire de jos în sus.

Omul de elită trebuie să fie şi un om al massei (nu un om de massă), adică să exprime neliniştile ei, tendinţele ei difuze, ceea ce massa simte, dar nu-i stă în putinţă să întruchipeze aievea. Massa, graţie acestui raport de exprimare, se va recunoaşte în elită şi o va urma. Între massă şi elită se stabileşte o continuitate naturală de substanţă spirituală.

Conceptul de « massă » trebuie restaurat, purificându-l de aprecieri nedrepte şi jignitoare. Abstracţie făcând de massele degenerate din suburbiile marilor oraşe, imensa majoritate a unui popor, mulţimile lui cuminţi şi aşezate, merită o stimă infinită. Ele garantează continuitatea unui popor. Viaţa elitelor este expusă intermitenţelor, rupturilor, chiar dispariţiilor mai îndelungate. Aceste pierderi se pot înlocui, adică posibilitatea de apariţie a unei noi elite rămâne intactă atâta vreme cât adâncurile vitale ale unui neam n-au fost atacate.

În domeniul culturii, lucrurile nu stau altfel. Massele populare poartă cu sine, în decursul veacurilor, permanenţele unei culturi. Cultura majoră a unui popor nu face decât să stilizeze motivele culturii populare. Ca să existe Eminescu, Caragiale, Coşbuc, Pârvan, trebuie să preexiste doina, horele, tăieturile în lemn, cusăturile pe cămăşi - un întreg complex de tradiţii culturale, produs al păturilor largi ale poporului. Marii realizatori clădesc pe aceste fundamente. Tot ce nu se ridică pe ele, nu e cultură. De la ceramica neolitică din Valea Dunării şi până la Rebreanu şi Blaga este aceeaşi cultură care se afirmă, expresie a aceluiaşi suflet care palpită sub învelişurile ei. Dacă sufletul colectiv românesc s-ar stinge, n-ar mai fi de unde să se reînnoiască nici elitele noastre culturale.

Elita e un fragment detaşat din massa unei naţiuni, cu scopul de a-i exprima mai limpede caracteristicile. Ea se diferenţiază de massă în mijloacele de expresie, în intensitatea cu care trăieşte drama naţiunii.

Tezele ce vor să opună massa elitei sunt greşite. Nici revolta masselor şi nici revolta elitelor, ci comuniunea lor în duhul naţiunii. Massa se revoltă contra falsei elite. În falşii conducători massa nu se recunoaşte şi se simte asuprită de stăpânirea lor. Dar niciodată nu se va revolta contra elitei adevărate.

Massa şi elita au un inamic comun. Este falsa elită, care se luptă să împiedice joncţiunea între cele două forţe reale ale unui popor. Numai odată cu înlăturarea falsei elite, se instaurează pacea internă şi rodnicia în viaţa unei naţiuni.

HORIA SIMA, Vestitorii, Decembrie 1952

- Redacţia îşi păstrează distanţa faţă de conţinutul articolelor; responsabilitatea revine exclusiv autorilor.

PERMANENŢE

ISSN 1453 – 9551

Editor: Fundaţia Culturală „PROFESOR GEORGE MANU"

Str. Austrului nr. 12, Bl. 3, Sc. C, Ap. 32, 024073, Bucureşti

e-mail: fgmanu@gmail.com

Internet: http://www.fgmanu.ro

tel. 021-252-20-41; 0746 548 305

REDACTOR ŞEF:

BOGDAN MUNTEANU

REDACTORI:

PR. MARIUS VIŞOVAN PR. VASILE GORDON

CIPRIAN VOICILĂ CEZARINA CONDURACHE

CORESPONDENŢI STRĂINĂTATE:

CĂLIN GABOR NICOLAE OPRESCU

DANIELA MILITARU - TEHNOREDACTOR

ADMINISTRAŢIE – DIFUZARE:

MILITARU CARMEN DANIELA

Str. Austrului nr. 12, Bl. 3, Sc. C, Ap. 32, 024073,Bucureşti

RELAŢII CU PUBLICU: LUNI, MARTI, MIERCURI, JOI, VINERI: 14-18

FUNDAŢIA "PROFESOR GEORGE MANU" 1994-2023

PREŞEDINŢI:

† NICOLAE GOGA, 1994-1995

† MIRCEA NICOLAU, 1995-2011

† NICOLAE ROŞCA, 2011-2013

† GHEORGHE GHEORGHIU, 2013-2015

CONSILIER ONORIFIC:

† VASILE AFILIE

ACTUALA CONDUCERE:

PREŞEDINTE ONORIFIC:

ELISABETA IONESCU

PREŞEDINTE:

CEZARINA CONDURACHE